

AINEKAVAD KOOLIASTMETI

Kehtestatud direktori käskkirjaga nr 28, 22.01.2016

AINEKAVAD KOOLIASTMETI

Sisukord

1. EESTI KEEL JA KIRJANDUS	
1.1. Ainevaldkonna kirjeldus	
1.2. Pädevuste kujundamine	
1.3. Ainevaldkonna õppeained	
1.4. Õppeainete kirjeldused	
Eesti keel	
Kirjandus	
2. MATEMAATIKA	
2.1. Ainevaldkonna kirjeldus	
2.2. Pädevuste kujundamine	
2.3. Ainevaldkonna õppeained	
2.4. Õppeaine kirjeldus	
3. LOODUSAINED	
3.1. Ainevaldkonna kirjeldus	
3.2. Pädevuste kujundamine	
3.3. Ainevaldkonna õppeained	
3.4. Õppeainete kirjeldus	
Loodusõpetus	
Bioloogia	
Geograafia	
Keemia	
Füüsika	
4. SOTSIAALAINED	
4.1. Ainevaldkonna kirjeldus	
4.2. Pädevuste kujundamine	
4.3. Ainevaldkonna õppeained	
4.4. Õppeainete kirjeldused	
Inimeseõpetus	
Ajalugu	
Ühiskonnaõpetus	
5. VÕÕRKEELED	
5.1. Ainevaldkonna kirjeldus	
5.2. Pädevuste kujundamine	
5.3. Ainevaldkonna õppeained	
5.4. Õppeainete kirjeldus	
Inglise keel	
Vene keel	
6. KUNSTIAINED	
6.1. Ainevaldkonna kirjeldus	
6.2. Pädevuste kujundamine	
6.3. Ainevaldkonna õppeained	
6.4. Õppeainete kirjeldused	
Kunst	
Muusika	
7. KEHALINE KASVATUS	
7.1. Ainevaldkonna kirjeldus	

7.2. Pätevuste kujundamine	
7.3. Ainevaldkonna õppeained	
7.4. Õppeaine kirjeldus	
8. TEHNOLOOGIA.....	
8.1. Ainevaldkonna kirjeldus	
8.2. Pätevuste kujundamine	
8.3. Ainevaldkonna õppeained	
8.4. Õppeainete kirjeldused	
Tööõpetus	
Käsitöö ja kodundus	
Tehnoloogiaõpetus	

1. EESTI KEEL JA KIRJANDUS

1.1. Ainevaldkonna kirjeldus

Keel on rahvuskultuuri ja rahvusliku identiteedi kandja ning tema valdamine kõnes ja kirjas on inimese mõtlemisvõime kujunemise, vaimse arengu ning sotsialiseerumise alus ja eeldusi. Eesti keele hea valdamine on eduka õppimise eeldus kõigis õppeaineis. Ainevaldkonna õppeained toetavad õpilase emakeele-ja kirjanduspädevuse ning kommunikatiivsete oskuste arengut.

1.–4. klassini on eesti keel õppeaine, mille õppimine arendab kõiki keelelisi osaoskusi (kõnelemine, kuulamine, lugemine, kirjutamine, õigekeelsus) nii teabe-ja tarbetekstide kui ka kirjandustekstide lugemise, reflekteerimise ja kirjutamise toel.

Alates 5. klassist on eesti keel ja kirjandus eri õppeained, mida seob tekstikeskne käsitlusviis ning keeleliste osaoskuste arendamine. Kirjandusõpetus taotleb õpilaste kirjandushuvi ja lugejavõimete kujunemist ning kõlbelis-emotsionaalset arengut kirjandusteoste lugemise ja mõtestamise toel. Kirjandustundides vaadeldakse ilukirjanduskeele eripära ning arendatakse õpilaste suulist ja kirjalikku väljendusoskust.

Ainevaldkonna õppeainete lõimimise põhialus on avar käsitus tekstidest, hõlmates nii suulisi kui ka kirjalikke, tarbe-ja ilukirjandustekste, samuti pildilise, graafilise ning teiste tekstiliikide kombinatsioone. Nii omandatakse teiste õppeainete õppimiseks vajalikke kuulamis-, kõnelemis-, lugemis-ja kirjutamisstrateegiaid, kujundatakse soove ning oskusi oma mõtteid väljendada. Keelekasutust ning oskust tekste mõista ja luua arendatakse teksti-ja õigekeelsusõpetuse kaudu.

Eesti keelt ja kirjandust õppides omandab õpilane keelelise suhtluse oskused ja vilumused, õpib oma mõtteid ning tundeid väljendama, kuulnud ja loetud analüüsima ning kogutud teavet üldistama. Kirjanduse lugemine ja käsitlemine tundides avardab õpilase kultuuri-ja elukogemusi, rikastab sõnavara, soodustab kirjandushuvi ning lugejavõimete ja isiksuse arengut.

1.2. Pädevuste kujundamine

Kirjandustundides rõhutatakse kõlbelisi ja esteetilis-emotsionaalseid väärtusi ning kultuuriväärtuste kujunemiseks loetakse ilukirjandus-ja aimetekste. Eesti keele tundides väärtustatakse keelt kui rahvuskultuuri kandjat, keeleoskust kui inimese identiteedi tähtsat osa. Arendatakse funktsionaalset kirjaoskust ning teadlikku kriitilist suhtumist teabeallikatesse, sh meediasse.

Keele-ja kirjandusõpetus arendavad olulisi õpipädevusi:

- kuulamis-ja lugemisoskust -eri liiki tekstide mõistmist, fakti ja arvamuse eristamist, eri allikatest teabe hankimist ja selle kriitilist kasutamist, eri liiki tekstide koostamist ning oma arvamuse kujundamist ja sõnastamist;
- sotsiaalse pädevuse kujunemist -avardades õpilase maailmapilti ja ettekujutust inimsuhetest ning kujundades suhtluspädevust: suulise ja kirjaliku suhtluse oskusi, suhtluspartneri arvestamist ning sobiva käitumisviisi valikut, oma seisukohtade esitamise ja põhjendamise oskust;
- enesemääratluse ja ettevõtlikkuse ning vastutustunde kujunemist toetatakse meedia-ja kirjandustekstidega ning õpilaste igapäevaelust lähtuvate eakohaste probleemide arutamise, seisukohavõtu ja lahenduste otsimisega nii keeles, kirjanduses kui ka loovtöodes. Enesekohase ja ettevõtlikkuspädevuse kujunemiseks kaasatakse õpilasi projektidesse, mis eeldavad nende omaalgatust ja aktiivsust ning keele-ja kirjandusteadmiste rakendamist ning täiendamist eri allikatest.

1.3. Ainevaldkonna õppeained

Ainevaldkonna kohustuslikud õppeained on eesti keel ja kirjandus. Eesti keelt õpitakse 1.–9. klassini, kirjandust 5.–9. klassini.

Eesti keele ja kirjanduse nädalatundide jaotumine kooliastmeti.

	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
Eesti keel	19	11	6
Kirjandus	-	4	6

Eesti keele õppeained ja nädalatundide jaotumine klassiti

	1.kl	2.kl	3.kl	4.kl	5.kl	6.kl	7.kl	8.kl	9.kl
Eesti keel	6	7	6	5	3	3	2	2	2
Kirjandus	-	-	-	-	2	2	2	2	2

1.4. Õppeainete kirjeldused

Eesti keel

Õppe-ja kasvatusesmärgid:

- 1) eesti keele kui rahvuskultuuri kandja ja avaliku suhtluse vahendi väärtustamine, lugupidav suhtumine teiste rahvaste keeltesse ja kultuuridesse;
- 2) keeleoskuse kui õpioskuste aluse ja oma identiteedi olulise osa rõhutamine, kujunemine teadlikuks keelekasutajaks;
- 3) keelest põhiteadmiste ja õigekirjaoskuse omandamine, toimetulek eesti kirjakeelega isiklikus ja avalikus elus ning edasiõppimisel;
- 4) keeleoskuse kui eneseväljendus- ja suhtlusvahendi omandamine, arvestades kultuuris väljakujunenud keelekasutustavasid;
- 5) eri suhtluskanalite asjakohane kasutamine; oskus leida, kriitiliselt hinnata ning sihipäraselt kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet;
- 6) eri tekstiliikide, nende seoste ja kasutamisevõimaluste tundmaõppimine, tekstitööoskuste arendamine nii tekstide vastuvõtja kui ka loojana;
- 7) kriitilise mõtlemise ning analüüsi-, järeldus- ja põhjendusoskuse arendamine;
- 8) kirjakeeleoskuse täiendamiseks oskus kasutada sõna- ja käsiraamatuid ning veebiallikaid;
- 9) sallivus eesti keele kui võõrkeele kasutamisse ja muu emakeelega kaaslaste eesti keele omandamise toetamine.

Õppeaine kirjeldus:

Keel toimib tekstide kujul igas valdkonnas ning selle olukorratüüpides erinevalt; igähele neist on omased kindlat liiki tekstid oma eri- ja üldsõnavara ning kirjakeele või argigrammatikaga. Eesti keele oskus on nii õppekava omandamise alus kui ka eesmärk.

1.–4. klassis on eesti keel integreeritud õppeaine, mis taotleb nii keele- kui ka kirjandusõpetuse eesmärgi. Alates 5. klassist on eesti keel ja kirjandus eri õppeained, kuid jäävad tugevasti lõimituks, arendades eri liiki tekstide kaudu üht- ja sedasama –sihipärase lugemise ja kirjutamise oskust.

I kooliastmes on kolm õppevaldkonda:

- suuline keelekasutus (kuulamine, kõnelemine),
- lugemine,

- kirjutamine.

Suuline keelekasutus hõlmab eneseväljendust argiolukorras ning eakohase suulise teksti mõistmist ja edasiandmist.

Lugemise õpetamisel kujundatakse oskust töötada tekstiga eakohaste juhiste alusel.

Kirjutamise õpetusega kujundatakse õigekirjaoskus õpitud keelendite piires ja suutlikkus end eesmärgipäraselt kirjalikult väljendada.

II ja III kooliastmes on neli õppevaldkonda:

- suuline ja kirjalik suhtlus,
- teksti vastuvõtt,
- tekstiloomine ning õigekeelsus
- keelehoole.

Suulise ja kirjaliku suhtluse õpetusega kujundatakse oskust silmast silma, telefoni, kirja ja meili teel ning interneti keskkonnas kahe-või mitmepoolselt toimida, tekste kokku võtta ja vahendada ning saavutada häid tulemusi rühma-ja paaristöös.

Teksti vastuvõtu õpetuse kaudu kujuneb teadlik suhe pikemate suuliste ja kirjalike tekstidega: kujundatakse oskust tekste valida ning leida, eesmärgipäraselt lugeda ja kuulata, teadvustades kuulamise ja lugemise strateegiaid, võimet teksti järjest sügavamini mõista ning tekstile reageerida.

Tekstiloomine õpetusega kujundatakse mitmekülgset ja eesmärgistatud eneseväljenduse oskust, mille puhul inimene tajub olukorda ja adressaati ning suudab oma mõtteid vajaliku täpsusega ja tekstiliigile omases vormis väljendada ning edastada.

Õigekeelsuse ja keelehoole õpetusega kujundatakse keeleteadlikkust ning teadmisi keelest; eesti nüüdiskirjakeele teadlikku kasutamist, aga ka arusaamist keele arengust ja muutumisest. Teadmised eesti kirjakeele ja murrete stiilirikkusest ning kirjavara mitmekülgsusest.

Eesti keel kui õppeaine annab õpilasele võimaluse pidevalt ja mitmekülgsest suhelda, lugeda ja kirjutada, arendada oma loomevõimet ning tekitab huvi nüansirikka ja tõhusa suhtluse, mitut liiki ja laadi tekstide ning keele vastu.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse Koigi Kooli õppekava üldosa sätetest ja hindamiskorraldusest. Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi suuliste vastuste (esituste) ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust taotletavatele õpitulemustele. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute või numbriliste hinnetega. Õpitulemuste kontrollimise vormid on mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega ning kajastuvad õpetaja töökavas. Õpilane teab, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamise kriteeriumid.

Õpitulemused:

I kooliastme pädevused

Suuline keelekasutus

- kuulab mõtestatult eakohast teksti,
- toimib sõnumi või juhendi järgi,
- väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt: palub, küsib, selgitab, keeldub, vabandab, tänab,

- vastab küsimustele, kasutades sobivalt täislauseid ning lühivastuseid,
- vaatlleb sihipäraselt, kirjeldab nähtut ning märkab erinevusi ja sarnasusi,
- avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta,
- annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu,
- koostab kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaardi,
- jutustab loetust ja läbielatud sündmusest,
- jutustab pildiseeria, tugisõnade, märksõnaskeemi ning küsimuste toel,
- mõtleb loole alguse ja lõpu,
- leiab väljendumiseks lähedase ja vastandtähendusega sõnu,
- esitab luuletust peast.

Lugemine

- mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ning kaarti,
- loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga,
- töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel,
- vastab suulistele ja lühikestele kirjalikele küsimustele loetu koht
- eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku ning keeldu,
- tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna ja kirja,
- on lugenud läbi vähemalt 12 eesti ja väliskirjaniku teost, kõneleb loetud raamatust,
- teab nimetada mõnd lastekirjanikku.

Kirjutamine

- kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid ning kirjutab loetava käekirjaga,
- kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti ära,
- paigutab teksti korrektselt paberile ning vormistab vihiku/õpilaspäeviku nõuetekohaselt,
- valdab eesti häälikkirja aluseid ja õpitud keelendite õigekirja: eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, lauset,
- märgib kirjas häälikuid õigesti,
- eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja suluta kaashäälikuid,
- kirjutab õigesti asesõnu,
- märgib õpitud sõnades õigesti kaashäälikuühendit,
- kirjutab õigesti sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse,
- märgib kirjas õigesti käänd- ja pöörsõnade õpitud lõppe ning tunnuseid,
- teab peast võõrtähtedega tähestikku, kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid loendeid tähestikjärjestuses,
- kirjutab suure algustähega lause alguse, inimese- ja loomanimed ning õpitud kohanimed,
- piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi,
- kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ning kontrollib kirjutatut näidise järgi (30–40 sõna),
- koostab kutse, õnnitluse, teate ja e-kirja,
- kirjutab eakohase pikkusega ümberjutustusi ning teisi loovtöid küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel.

- valib juhendamise toel suhtluskanali; peab sobivalt telefonivestlusi ning kirja- ja meilivahetust,
- leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi,
- esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning annab hinnanguid,
- võtab loetut ja kuuldut lühidalt kokku nii suulises kui ka kirjalikus vormis.

Teksti vastuvõtt

- tunneb õpitud tekstiliike (tarbe-, teabe- ja meediatekste) ning nende kasutamise võimalusi,
- loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste,
- võrdleb tekste omavahel, esitab küsimusi ja arvamusi ning teeb lühikokkuvõtteid,
- kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid.

Tekstiloome

- leiab juhendamise toel tekstiloomeks vajalikku kirjalikku või suusõnalist teavet raamatukogust ning internetist,
- tunneb esinemise ettevalmistuse põhietappe,
- tunneb kirjutamise põhietappe,
- jutustab, kirjeldab ning arutleb suuliselt ja kirjalikult, vormistab kirjalikud tekstid korrektselt,
- esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne),
- kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju (ka e-kirju ja sõnumeid), oskab leida ning täita lihtsamaid planke ja vorme,
- avaldab viisakalt ning olukohaselt oma arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suulises kui ka kirjalikus vormis,
- kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid tekste luues ning seostades.

Õigekeelsus ja keelehoole

- tunneb eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliikide tüüpjuhte ja lihtvormide kasutust ning järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid,
- moodustab ning kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid,
- kontrollib õigekeelsussõnaraamatust sõna tähendust ja õigekirja rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ning tekste analüüsides ja hinnates.

III kooliastme pädevused

Suuline ja kirjalik suhtlus

- oskab valida suhtluskanalit; peab sobivalt telefonivestlusi ning asjalikku kirja- ja meilivahetust,
- käsitleb koos partneri või rühmaga sihipäraselt eakohaseid teemasid ning lahendab probleemülesandeid, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi,
- oskab algatada, arendada, tõrjuda ja katkestada nii suhtlust kui ka teemasid; väljendab oma seisukohti ning sõnastab vajaduse korral oma eriarvamuse,
- esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid,
- võtab loetut ja kuuldut eesmärgipäraselt kokku ning vahendab nii suulises kui ka kirjalikus vormis,

Teksti vastuvõtt

- orienteerub tekstimaailmas: tunneb peamisi tekstiliike (tarbe-, teabe-, ilukirjandus ja meediažanre), nende põhijooni ning kasutamise võimalusi,
- loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste,
- teab, et teksti väljenduslaad sõltub teksti kasutusvaldkonnast, liigist ja autorist,
- suudab teha järeldusi kasutatud keelevahendite kohta ning märkab kujundlikkust,
- teab peamisi mõjutusvahendeid,
- seostab omavahel teksti, seda toetavat tabelit, pilti ja heli,
- reageerib tekstidele sihipäraselt nii suuliselt kui ka kirjalikult ning sobivas vormis: võrdleb tekste omavahel, osutab, mis tekstis on jäänud arusaamatuks, esitab küsimusi, vahendab ja võtab kokku, kommenteerib, esitab vastuväiteid, loob tõlgendusi ja esitab arvamusi ning seostab teksti oma kogemuse ja mõtetega,
- kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti tõlgendades, tekste seostades ning tekstile reageerides.

Tekstiloomed

- leiab tekstiloomeks vajalikku teavet raamatukogust ja internetist; valib kriitiliselt oma teabeallikaid ning osutab nendele sobivas vormis,
- tunneb esinemise ettevalmistuse ja kirjutamise protsesse ning kohandab neid oma eesmärkidele,
- oskab suuliselt esineda (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikest ettekannet ja kõnet),
- oskab eesmärgipäraselt kirjutada ning suuliselt esitada eri liiki tekste: referaati, kirjandit; kommentaare ja arvamusalvaid; elulugu, avaldusi, seletusi ??? ja taotlusi; vormistab tekstid korrektselt,
- seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toiminguga eesmärgiga ning teiste tekstidega; vahendab kuuldud ja loetud tekste sobiva pikkuse ning täpsusega, viidates allikale,
- põhjendab ning avaldab viisakalt, asja- ja olukohaselt oma arvamust ning seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikus vormis,
- kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid nii tekste luues kui ka seostades.

Õigekeelsus ja keelehoole

- väärtustab eesti keelt ühena Euroopa ja maailma keeltest; suhestab keeli teadlikult, tajub nende erinevusi; edastab võõrkeeles kuuldud ja loetud infot korrektses eesti keeles, arvestades eesti keele kasutuse väljakujunenud tavaid,
- tuleb eesti kirjakeelega toime isiklikus ja avalikus elus ning edasi õppides,
- järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid; oskab õigekirjajuhiseid leida veebiallikatest ning sõna- ja käsiraamatutest; kasutab arvuti õigekirjakorrektoori,
- teab eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliike ja -vorme ning lauseehituse peajooni; tunneb keelendite stiiliväärtust; oskab keelendeid tekstis mõista ning kasutada,
- teab õpitud tekstiliikide keelelisi erijooni; kasutab tekste koostades tavakohast ülesehitust ning vormistust,
- leiab oma sõnavara rikastamiseks keeleallikatest sõnade kontekstitähendusi, kasutusviise ja mõistesuhteid,
- teab suulise ja kirjaliku keelevormi erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest,
- teab eesti keele põlvnemist ja murdeid ning kirjakeele arengu põhietappe,
- rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes seda analüüsides ja hinnates.

Kirjandus

Õppe-ja kasvatusesmärgid

- 1) eakohase ilukirjanduse lugemine, lugemisoskuse arendamine ning püsiva lugemisharjumuse kui maailma ja enda mõistmise vahendi omandamine,
- 2) kirjanduse väärtustamine oma rahvuskultuuri olulise osana ning eri rahvaste kirjanduse ja kultuuriga tutvumine,
- 3) ilukirjanduse kujundliku keele omandamine, oma sõnavara rikastamine ning suulise ja kirjaliku väljendusoskuse arendamine,
- 4) oma loomevõimete arendamine ja lugupidav suhtumine loometöösse,
- 5) kirjanduse abil oma esteetiliste ja eetiliste väärtushoiakute kujundamine,
- 6) silmaringi laiendamine ning mõtte-ja tundemaailma rikastamine,
- 7) iseseisvate hinnangute andmine ning oma mõtete sõnastamine ja esitamine,
- 8) infoallikate kriitiline hindamine ja otstarbekas kasutamine.

Õppeaine kirjeldus

Põhikooli kirjandusõpetus keskendub eelkõige ilukirjanduse lugemisele ja tõlgendamisele. Eraldi pööratakse tähelepanu teose mõistmist toetavate oskuste arendamisele, teose kui terviku mõistmisele ning kujundliku keele tundmaõppimisele. Interpreteerimis- ja sünteesivõime arendamiseks kasutatakse tekstide esitamist ning omaloomingut õpilase loodud eriliigiliste tekstide tähenduses.

Teoste käsitlemiseks vajalikke mõisteid seletatakse õppekirjanduses, õpilase enda seletust eeldatakse vaid nende väheste mõistete puhul, mis on õppesisus eraldi esile toodud. Kirjandusõpetusega püütakse äratada ja hoida alal lugemishuvi ning arendada tõlgendusoskust.

Kirjanduse ainesisisus pakutakse õpilastele mitmekülgse tekstivaliku kaudu erinevaid lugemis- ja analüüsikogemusi ning tagatakse seega igakülgne lugejaoskuste areng. Seepärast haaratakse lugemisvarasse tähtsamate eetiliste ja esteetiliste küsimuste käsitlemist võimaldavaid teoseid nii uudiskirjandusest kui ka klassikast ning pööratakse tähelepanu folkloorsele materjalile, et väärtustada õpilase päritolu ja kultuurilist kuuluvust. Arvestatakse ka eesti ja väliskirjanduse, vanema ja uuema kirjanduse ning eri žanre esindavate proosa-, draama- ja luuleteoste põhjendatud proportsioone.

Põhikooli kirjandusõpetuses on põhirõhk ilukirjanduse lugemisel ja tõlgendamisel, kuid funktsionaalse kirjaoskuse arendamiseks tuleb kirjandustundides tegelda ka teabetekstidega, mis on seotud eelkõige kirjanduse ning kirjanike ja teiste kultuurilooliselt tähenduslike isikutega.

Õppeprotsessis võimaldatakse õpilastele rohkesti omaloomingulisi, sh kirjandusteoste, teistele tekstidele ja oma elamustele tuginevaid kirjutamiskogemusi, et arendada ja väärtustada loovust ja mõtlemisvõimet ning tuua esile kirjutaja isikupära ja annet. Tekstianalüüsis ning tekstiloomes on võrdselt olulised suuline ja kirjalik õppetegevus.

Taotlus on, et loetud ilukirjandustekstide põhjal arutledes suhestaks õpilane ennast käsitletavate teemadega.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse Koigi Kooli õppekava üldosa sätetest ja hindamiskorraldusest.

Kirjalike ülesannete puhul parandab õpetaja ka keelevead, kuid hinnates arvestab valdavalt töö sisu. Omaloominguliste tööde puhul võib lisahindega tunnustavalt hinnata ideelist ja esteetilist aspekti.

Õpitulemused

II kooliastme alusväärtused ja pädevused

Lugemine

- on läbi lugenud vähemalt kaheksa eakohast erinevasse žanrisse kuuluvat väärtkirjandusteost (raamatut),
- loeb kirjandusteksti ladusalt ja mõtestatult ning väärtustab lugemist tutvustab loetud kirjandusteose autorit, sisu ja tegelasi ning kõneleb oma lugemismuljetest, -elamustest ja -kogemustest.

Jutustamine

- jutustab tekstilähedaselt kavapunktide või märksõnade toel,
- jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale.

Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

- koostab teksti kohta eri liiki küsimusi,
- vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnadega või tekstinäitega,
- koostab teksti kohta sisukava, kasutades küsimusi, väiteid või märksõnu,
- järjestab teksti põhjal sündmused ning määrab nende toimumise aja ja koha,
- kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib nende suhteid, hindab nende käitumist, lähtudes üldtunnustatud moraalinormidest, ning võrdleb iseennast mõne tegelasega,
- leiab lõigu kesksed mõtted ja sõnastab peamõtte,
- arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ning põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust,
- otsib teavet tundmatute sõnade kohta ning teeb endale selgeks nende tähenduse,
- tunneb ära ja kasutab tekstides epiteete, võrdlusi ning algriimi,
- seletab õpitud vanasõnade ja kõnekäändude tähendust,
- teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine.

Esitamine

- oskab esitamist eesmärgistada (miks, kellele ja mida),
- valib esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni,
- õige hingamine ning kehahoid,
- oskab luuleteksti esitada peast,
- lühikese proosateksti esitamine (dialogi või monoloogina); rollimäng, rolliteksti esitamine.

Omalooming

- kirjutab erineva pikkusega eriliigilisi omaloomingulisi töid, sh kirjeldava ja jutustava teksti.

III kooliastme alusväärtused ja pädevused

Lugemine

- on läbi lugenud vähemalt kaksteist eakohast eri žanrisse kuuluvat väärtkirjandusteost (raamatut),
- loeb kirjandusteksti ladusalt ja mõtestatult ning väärtustab lugemist,
- tutvustab loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit ning võrdleb teost mõne teise teosega.

Jutustamine

- jutustab kokkuvõtvalt loetud teosest, järgides teksti sisu ja kompositsiooni.

Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

- vastab teksti põhjal fakti-, järeldamis- ja analüüsiküsimustele,
- kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ning tsitaate,
- kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määrab teose olulisemad sündmused ning arutleb põhjuse-tagajärje seoste üle,
- kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste suhteid, võrdleb ja hindab tegelasi, lähtudes humanistlikest ning demokraatlikest väärtustest,
- arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhi-sündmuse, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust,
- leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetud teose teema, probleemi ja peamõtte ning kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte,
- otsib teavet tundmatute sõnade kohta ning teeb endale selgeks nende tähenduse,
- tunneb ära ja kasutab tekstides epiteete, metafoore, isikustamist, võrdlusi ja algriimi,
- selgitab õpitud vanasõnade, kõnekäändude ja mõistatuste kujundlikkust ning tähendust,
- mõtestab luuletuse tähendust iseenda elamustele, kogemustele ja väärtustele tuginedes,
- eristab tekstinäidete põhjal rahvaluule lühivorme (kõnekäänd, vanasõna, mõistus), rahvalaulu (regilaul ja riimiline rahvalaul) ja rahvajutu (muinasjutu, muistendi, naljandi) liike ning nimetab nende tunnuseid, tutvub ka tänapäeva folklooriga,
- seletab oma sõnadega eepika, lüürika, draamatika, eepose, romaani, jutustuse, novelli, ballaadi, valmi, haiku, vabavärsi, soneti, komöödia ja tragöödia olemust.

Esitamine

- esitab peast luule-, proosa- või draamateksti, jälgides esituse ladusust, selgust ning tekstitäpsust.

Omalooming

- kirjutab tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega kirjeldava (tegelase iseloomustus või miljöökirjeldus) või jutustava (muinasjutu või muistendi või tõsieluloo) teksti,
- kirjutab kirjandusteose põhjal arutluselementidega kirjandi, väljendades oma seisukohti alusteksti näidete ja oma arvamuse järgi, jälgides teksti sisu arusaadavust, stiili sobivust, korrektset vormistust ja õigekirja.

2. MATEMAATIKA

2.1. Ainevaldkonna kirjeldus

Põhikooli matemaatikaõpetusega taotletakse, et õpilane

- 1) arutleb loogiliselt, põhjendab ja tõestab,
- 2) modelleerib looduses ja ühiskonnas toimuvaid protsesse,
- 3) püstitab ja sõnastab hüpoteese ning põhjendab neid matemaatiliselt,
- 4) töötab välja lahendusstrateegiaid ja lahendab erinevaid probleemülesandeid,
- 5) omandab erinevaid info esitamise meetodeid,
- 6) kasutab õppides IKT-vahendeid,
- 7) väärtustab matemaatikat ning tunneb rõõmu matemaatikaga tegelemisest,
- 8) rakendab matemaatikateadmisi teistes õppeainetes ja igapäevaelus.

2.2. Pädevuste kujundamine

Matemaatika õppimise kaudu arenevad matemaatikapädevuse kõrval kõik ülejäänud üldpädevused.

Väärtuspädevus.

Õpilasi suunatakse tunnetama loogiliste mõttekäikude elegantsi ning õpitavate geomeetriliste kujundite ilu ja seost arhitektuuri ning loodusega. Matemaatika õppimine eeldab järjepidevust, selle kaudu arenevad isiksuse omadustest eelkõige püsivus, sihikindlus ja täpsus. Kasvatatakse sallivalt suhtuma erinevate matemaatiliste võimetega õpilastesse.

Sotsiaalne pädevus.

Vastutustunnet ühiskonna ja kaaskodanike ees kasvatatakse sellesisuliste tekst-ülesannete lahendamise kaudu. Rühmatöös on võimalik arendada koostööoskust.

Enesemääratluspädevus.

Matemaatikat õppides on tähtsal kohal õpilaste iseseisev töö. Iseseisva ülesannete lahendamise kaudu võimaldatakse õpilasel hinnata ja arendada oma matemaatilisi võimeid.

Õpipädevus.

Matemaatikat õppides on väga oluline tunnetada materjali sügavuti ning saada kõigest aru. Probleemülesandeid lahendades arendatakse analüüsimise, ratsionaalsete võtete otsingu ja tulemuste kriitilise hindamise oskust. Väga oluline on üldistamise ja analoogia kasutamise oskus: oskus kanda õpitud teadmisi üle sobivatesse kontekstidesse. Õpilases kujundatakse arusaam, et keerukaid ülesandeid on võimalik lahendada üksnes tema enda iseseisva mõtlemise teel.

Suhtluspädevus.

Matemaatikas arendatakse suutlikkust väljendada oma mõtet selgelt, lühidalt ja täpselt. 1. klassis arendatakse matemaatilisi mõisteid sisaldavate lausete moodustamist ja vastavate küsimuste esitamist.

Ettevõtlikkuspädevus.

Selle pädevuse arendamine peaks matemaatikas olema kesksel kohal. Uute matemaatiliste teadmiseni jõutakse sageli vaadeldavate objektide omaduste analüüsimise kaudu: uuri-takse objektide ühiseid omadusi, mille alusel sõnastatakse hüpotees ning otsitakse ideid hüpoteesi kehtivuse põhjendamiseks. Sellise tegevuse käigus arenevad oskus näha ja sõnastada probleeme, genereerida ideid ning kontrollida nende headust. Ettevõtlikkuspädevust arendatakse mitmete eluliste and-metega ülesannete lahendamise kaudu.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus

Tähendab matemaatiliste mõistete ja seoste tundmist, suutlikkust kasutada matemaatikat temale omase keele, sümbolite ja meetoditega erinevate ülesannete modelleerimisel nii ma-

temaatikas kui ka teistes õppeainetes ja eluvaldkondades. Matemaatikapädevus hõlmab üldist probleemi lahendamise oskust, mis sisaldab oskust probleeme püstitada, sobivaid lahendusstrateegiaid leida ja neid rakendada, lahendusideed analüüsida ning tulemuse tõesust kontrollida. Matemaatikapädevus tähendab loogilise arutlemise, põhjendamise ja tõestamise ning erinevate esitusviiside (sümboli-te, valemite, graafikute, tabelite, diagrammide) mõistmise ja kasutamise oskust. Matemaatikapädevus hõlmab ka huvi matemaatika vastu, matemaatika sotsiaalse, kultuurilise ja personaalse tähenduse mõistmist.

2.3. Ainevaldkonna õppeained

Matemaatika nädalatundide jaotumine kooliastmeti

	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
Matemaatika	15	15	15

Matemaatika nädalatundide jaotumine klassiti

	1.kl	2.kl	3.kl	4.kl	5.kl	6.kl	7.kl	8.kl	9.kl
Matemaatika	5	5	5	5	5	5	5	5	5

2.4. Õppeaine kirjeldus

Õppe-kasvatuseesmärgid

- 1) Loogiline arutlemine, põhjendamine ja tõestamine
- 2) Looduses ja ühiskonnas toimuvate protsesside modelleerimine
- 3) Hüpoteeside püstitamine ja sõnastamine ning nende matemaatiline põhjendamine
- 4) Lahendusstrateegiate leidmine ja probleemülesannete lahendamine
- 5) Info esitamise meetodite omandamine
- 6) IKT-vahendite kasutamine õppetöös
- 7) Matemaatika väärtustamine ning matemaatikaga tegelemine
- 8) Matemaatikateadmiste kasutamine teistes õppeainetes ja igapäevaelus

Õppeaine kirjeldus

Põhikooli matemaatikaõpetus annab õppijale valmisoleku mõista ning kirjeldada maailmas valitsevaid loogilisi, kvantitatiivseid ja ruumilisi seoseid. Matemaatikakursuses omandatakse kirjaliku, kalkulaatoril ja peastarvutuse oskus, tutvutakse õpilast ümbritsevate tasandiliste ja ruumiliste kujundite omadustega, õpitakse kirjeldama suurustevahelisi seoseid funktsioonide abil ning omandatakse selleks vajalikud algebra põhioskused. Saadakse esmane ettekujutus õpilast ümbritsevate juhuslike nähtuste maailmast ja selle kirjeldamise võtetest. Matemaatikat õppides tutvuvad õpilased loogiliste arutluste meetoditega. Põhikooli matemaatikas omandatud meetodeid ja keelt saavad õpilased kasutada teistes õppeainetes, eeskätt loodusteaduslikke protsesse uurides ja kirjeldades. Õpet üles ehitades pööratakse erilist tähelepanu õpitavast arusaamisele ning õpilaste loogilise ja loova mõtlemise arendamisele. Rõhutatakse täpsuse, järjepidevuse ja õpilaste aktiivse mõttetöö olulisust kogu õppeaja vältel. Matemaatilisi probleemülesandeid lahendades saavad õpilased kogeda nn ahaaeffekti kaudu eduelamust ning avastamisrõõmu. Nii seoseid visualiseerides, hüpotese püstitades kui ka teadmisi kinnistades kasutatakse IKT võimalusi.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse Koigi Kooli õppekava üldosa sätetest ja hindamiskorraldusest.

Hindamise vormidena kasutatakse kujundavat ja kokkuvõtvat hindamist.

Kujundav hindamine annab infot ülesannete üldise lahendamisoskuse ja matemaatilise mõtlemise ning õpilase suhtumise kohta matemaatikasse.

1. Õppetunni või muu õppetegevuse vältel antakse õpilasele tagasisidet aine ja ainevaldkonna teadmistest ja oskustest ning õpilase hoiakutest ja väärtustest.

2. Koostöös kaaslaste ning õpetajaga saab õpilane seatud eesmärkide ja õpitulemuste põhjal täiendavat, julgustavat ning konstruktiivset tagasisidet oma tugevuste ja nõrkuste kohta.

3. Praktiliste tööde ja ülesannete puhul ei hinnata mitte ainult töö tulemust, vaid ka protsessi.

Kokkuvõtva hindamise korral võrreldakse õpilase arengut õppekavas toodud oodatavate tulemustega, kasutades numbrilist hindamist. Õpilaste teadmisi ja oskusi kontrollitakse kolmel tasemel: teadmine, rakendamine ja arutlemine. Õpilane saab hinde „hea”, kui ta on omandanud matemaatika ainekavas esitatud õpitulemused teadmise ja rakendamise tasemel, ning hinde „väga hea”, kui ta on omandanud õpitulemused arutlemise tasemel.

Õpitulemused

I kooliastme lõpetaja:

- 1) saab aru õpitud reeglitest ning oskab neid täita,
- 2) loeb, mõistab ja edastab eakohaseid matemaatilisi tekste,
- 3) näeb matemaatikat ümbritsevas elus ning kirjeldab seda arvude või geomeetriliste kujundite abil,
- 4) loendab ümbritseva maailma esemeid ning liigib ja võrdleb neid ühe-kahe tunnuse järgi,
- 5) kasutab suurusi mõõtes sobivaid abivahendeid ning mõõtühikuid,
- 6) kasutab digitaalseid õppematerjale,
- 7) tunnetab soovi ja vajaduse erinevust,
- 8) tunneb huvi ümbritseva vastu; tahab õppida,
- 9) hoiab korras oma töökoha, tegutseb klassis ja rühmas teisi arvestavalt, mõistes, et see on oluline osa töökultuurist,
- 10) oskab ohuolukordi analüüsida ning jõuab olemasolevatest faktidest arutluse kaudu järeldusteni.

II kooliastme lõpetaja:

- 1) kasutab erinevaid matemaatilise info esitamise viise ning oskab üle minna ühelt esitusviisilt teisele,
- 2) liigib objekte ja nähtusi ning analüüsib ja kirjeldab neid mitme tunnuse järgi,
- 3) tunneb probleemülesande lahendamise üldist skeemi,
- 4) leiab ülesannetele erinevaid lahendusteid,
- 5) põhjendab oma mõttekäike ja kontrollib nende õigsust,
- 6) kasutab arvutusvahendeid arvutamiseks ja tulemuste kontrollimiseks,
- 7) näitab üles initsiatiivi lahendada kodus ja koolis ilmnevaid matemaatilist laadi probleeme,
- 8) kasutab enda jaoks sobivaid õpioskusi, vajaduse korral otsib abi ja infot erinevatest teabeallikatest.

III kooliastme lõpetaja:

- 1) koostab ja rakendab sobivaid matemaatilisi mudeleid erinevate eluvaldkondade ülesandeid lahendades,

- 2) püstitab hüpoteese (sh matemaatilisi ning tervise, ohutuse ja keskkonna kohta), kontrollib neid, üldistab ning arutleb loogiliselt,
- 3) põhjendab väiteid, on omandanud esmase tõestusoskuse,
- 4) kasutab matemaatiliste seoste uurimisel arvutit ja muid abivahendeid,
- 5) näeb seoseid erinevate matemaatiliste mõistete vahel ning loob neist süsteemi,
- 6) hindab oma matemaatilisi teadmisi ja oskusi ning arvestab neid edasist tegevust kavandades.

3. LOODUSAINED

3.1. Ainevaldkonna kirjeldus

Valdkonna õppeainetega kujundatakse loodusteaduste- ja tehnoloogiaalast kirjaoskust, mis moodustab loodusteadusliku pädevuse. Loodusteaduslikes õppeainetes käsitletakse keskkonna bioloogiliste, geograafiliste, keemiliste, füüsikaliste ja tehnoloogiliste objektide ning protsesside omadusi, seoseid ja vastasmõjusid. Seejuures hõlmab keskkond nii looduslikku kui ka majanduslikku, sotsiaalset ja kultuurilist komponenti. Loodusainete esitus ning sellega seotud õpilaskeskne õpiprotsess tugineb sotsiaalsele konstruktivismile, kus keskkonnast lähtuvate probleemide lahendamiseks omandatakse tervikülevaade loodusteaduslikest faktidest ja teooriatest ning nendega seotud rakendustest ja elukutsetest, mis arendab õpilaste loodusteaduslikku maailmakäsitlust, paneb aluse elukestvatele õppele ning abistab neid elukutsevalikus.

Olulisel kohal on sisemiselt motiveeritud ja loodusvaldkonnast huvituva õpilase kujundamine, kes märkab ja teadvustab keskkonnaprobleeme, oskab neid lahendada, langetada pädevaid otsuseid ning prognoosida nende mõju loodus- ja sotsiaalkeskkonnale. Õppimise keskmes on loodusteaduslike probleemide lahendamine loodusteaduslikule meetodile tuginevas uurimuslikus õppes, mis hõlmab objektide või protsesside vaatlust, probleemide määramist, taustinfo kogumist ja analüüsimist, uurimisküsimuste ja hüpoteeside sõnastamist, katsete ja vaatluste planeerimist ning tegemist, saadud andmete analüüsi ja järelduste tegemist ning kokkuvõtete suulist ja kirjalikku esitamist. Sellega kaasneb uurimuslike oskuste omandamine ning õpilaste kõrgemate mõtlemistasandite areng. Lisaks ühe lahendiga loodusteaduslikele probleemidele arendatakse mitme võrdväarse lahendiga probleemide lahendamise oskust. Nende hulka kuuluvad dilemmaprobleemid, mida lahendades arvestatakse peale loodusteaduslike seisukohtade ka inimühiskonnast lähtuvaid (majanduslikke, seadusandlikke ning eetilis-moraalseid) seisukohti.

Ainevaldkonnasisene lõiming kujundab õpilaste integreeritud arusaamist loodusest kui terviksüsteemist, milles esinevad vastastikused seosed ning põhjuslikud tagajärjed. Ühtlasi saadakse ülevaade inimtegevuse positiivsest ja negatiivsest mõjust looduskeskkonnale, teadvustatakse kohalikke ja globaalseid keskkonnaprobleeme, õpitakse väärtustama jätkusuutlikku ning vastutustundlikku eluviisi, sh loodusressursside ratsionaalset ja säästvat kasutamist, ning kujundatakse tervislikke eluviise.

3.2. Pädevuste kujundamine

Loodusteaduslik pädevus

- õpikeskkond on valdavalt aktiivne, õpilaskeskne ja probleemipõhine,
- oskust vaadelda, mõista ning selgitada loodus-, tehis- ja sotsiaalses keskkonnas (edaspidi keskkond) eksisteerivaid objekte ja protsesse,
- analüüsida keskkonda kui terviksüsteemi, märgata selles esinevaid probleeme ning kasutada neid lahendades loodusteaduslikku meetodit,
- võtta vastu igapäevaelulisi keskkonnaalaseid pädevaid otsuseid ja prognoosida nende mõju, arvestades nii loodusteaduslikke kui ka sotsiaalseid aspekte,
- tunda huvi loodusteaduste kui maailmakäsitluse aluse ja areneva kultuurinähtuse vastu,
- väärtustada looduslikku mitmekesisust ning vastutustundlikku ja säästvat eluviisi,
- loodusteaduslikud teadmised – teadmised loodusest ja loodusteaduste kohta,

- praktilised oskused ja loodusteadusliku meetodi rakendamine – oskus sõnastada teadusküsimusi või -hüpoteese, mida on võimalik katse teel kontrollida; kavandada katseid andmete kogumiseks; teha praktilisi töid, kasutades mõõteriistu ja katseeadmeid ohutult; analüüsida andmeid; teha järeldusi tulemuste ja teaduslike arusaamade põhjal; sõnastada üldistusi ning esitada tulemusi.

Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonna õppeainetes

- Tervikülevaade looduskeskkonnas valitsevatest seostest ja vastasmõjudest ning inimtegevuse mõjust keskkonnale.
- Positiivne hoiak kõige elava ja ümbritseva suhtes.
- Huvi loodusteaduste kui uusi teadmisi ja lahendusi pakuva kultuurinähtuse vastu.
- Loodusliku mitmekesisuse tähtsus ning selle kaitse vajadus.
- Jätkusuutlik, vastutustundlik eluviisi ning tervislik eluviis.
- Inimtegevuse mõju hindamine looduskeskkonnale.
- Kohalike ja globaalsete keskkonnaprobleemide teadvustamine ning neile lahenduste leidmine. Dilemmaprobleemide lahendamine, kus otsuseid langetades arvestatakse loodusteaduslikke seisukohti – seadusandlikke, majanduslikke ning eetilisi-moraalseid.
- Sotsiaalset pädevust kujundavad rakendatavad aktiivõppemeetodid.
- Individuaalne energia- ja toitumisvajadus, tervisliku treeningu individualiseerimine.
- Haigestumistega seotud riskid ning tervislike eluviiside erinevad aspektid.
- Õpipädevust kujundatakse erinevate õpitegevuste, IKT põhiste õpikeskkondade kaudu.
- Loodusteaduslikku infot otsitakse erinevatest allikatest, sh internetist, ning leitud teavet ja tõepärasust analüüsitakse ja hinnatakse.
- Vaatlus- ja katsetulemused vormistatakse korrektselt ning esitatakse kokkuvõtte kirjalikult ja suuliselt. Teadusharudele iseloomulike mõistete ja sümbolite korrektne kasutamine teaduslikus ja konkreetses igapäevases kontekstis.
- Katse- või vaatlusandmed esitatakse tabelitena ja arvjoonistena, neid analüüsitakse, leitakse omavahelisi seoseid ning seotakse arvulised näitajad lahendatava probleemiga.
- Ollakse teadlik loodusteadustega seotud elukutsetest ning vastava valdkonnaga tegelevatest teadusasutustest ja ettevõtetest.
- Katsed ja vaatlused planeeritakse süsteemselt ning analüüsitakse tulemusi. Keskkonnaga seotud dilemmade lahendamine ja pädevate otsuste tegemine, mis arvestavad sotsiaalseid aspekte.

3.3. Ainevaldkonna õppeained

Loodusainete valdkonna õppeained on loodusõpetus, bioloogia, geograafia, füüsika ja keemia. Loodusõpetust õpitakse alates 1. klassist, bioloogiat ja geograafiat alates 7. klassist ning füüsikat ja keemiat alates 8. klassist.

Loodusainete nädalatundide jaotus kooliastmeti

	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
Loodusõpetus	6	9	2
Bioloogia	-	-	5
Geograafia	-	-	6
Keemia	-	-	4

Füüsika	-	-	4
---------	---	---	---

Loodusainete nädalatundide jaotus klassiti

	1.kl	2.kl	3.kl	4.kl	5.kl	6.kl	7.kl	8.kl	9.kl
Loodusõpetus	2	2	2	3	3	3	2	-	-
Bioloogia	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Geograafia	-	-	-	-	-	-	3	2	2
Keemia	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Füüsika	-	-	-	-	-	-	-	2	2

3.4. Õppeainete kirjeldus

Loodusõpetus

Õppe-kasvatuseesmärgid

Loodusõpetus kujundab alusteadmised ja -oskused teiste loodusainete (bioloogia, füüsika, geograafia ja keemia) õppimiseks ning loob aluse teadusliku mõtlemisviisi kujunemisele.

Loodusõpetus:

- üldised alused looduskeskkonna terviklikuks tajumiseks ning esmaste seoste mõistmiseks inimese ja tema elukeskkonna vahel,
- elus- ja eluta looduse objektide, nähtuste ja protsesside märkamine ning eesmärgistatud vaatlemine,
- andmete kogumine ja analüüsimine ning nende põhjal järelduste tegemine,
- praktiliste tegevuste kaudu või mudelite abil probleemidele erinevate lahenduste leidmine ja võimalike tagajärgede analüüsimine,
- looduslike objektide ja nendevaheliste seoste märkamine,
- looduse toimimise seaduspärasused, inimese sõltuvust looduskeskkonnast ning inimtegevuse mõju looduskeskkonnale sõltuvust,
- igal nähtusel on põhjus ja igasugune muutus looduses kutsub esile teisi muutusi, mis võivad olla soovitud või soovimatud,
- toetab kirjutamise, lugemise, teksti mõistmise ja nii suulise kui ka kirjaliku teksti loomise oskuste arengut.

I kooliastmes:

- Õpitakse tundma lähiümbrust ning igapäevaelu nähtusi.
- Kooliastme lõpuks jõutakse loodusnähtuste kirjeldamiselt lihtsamate seoste loomiseni ja järelduste tegemiseni.
- Kujuneb huvi looduse vastu ning oskus looduses käituda.
- Peamiste praktiliste tegevustena: objektide, sh looduslike objektide vaatlemine, võrdlemine, rühmitamine, mõõtmine, katsete tegemine; kollektiooni koostamine ning plaani kasutamine.

II kooliastmes:

- Teaduslik ja loov mõtlemine ning probleemide lahendamine.
- Katse abil kontrollitavate väiksema mahuga teadusküsimuste või –hüpoteeside sõnastamine.
- Keskkonnahoiakute kujunemine.

III kooliastmes:

- Objektide ja nähtuste kvantitatiivne kirjeldamine.
- Info analüütilise töötlemise oskuste süvendamine.
- Loodusnähtuste ja meetodite põhjalikum mõistmine.

Planeeritakse õpilaste huvidest ja kogemustest lähtuvaid uurimuslikke õppeülesandeid. Uurimisoskusi arendades pööratakse eraldi tähelepanu uuringute planeerimisele ja tegemisele ning tulemuste analüüsile, tõlgendamisele ja esitamisele. Lisaks praktilisele ja uurimuslikule tegevusele lahendatakse mitmesuguseid teoreetilisi ülesandeid, mis tagavad kõrgemat järku mõtlemisoskuste arengu. Koduste töödega kinnistatakse klassis õpitut ning rakendatakse klassis omandatud teadmust igapäevaelu tegevustes. Hoiakuliste pädevuste kujundamiseks rakendatakse erinevaid õppemeetodeid, sh situatsiooni- ja rollimänge.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse Koigi Kooli õppekava üldosa sätetest ja hindamiskorraldusest. Uurimisoskusi hinnates pööratakse tähelepanu probleemide tuvastamisele, küsimuste ja hüpoteeside sõnastamisele, katse kavandamisele, andmete kogumisele ja esitamisele, andmete analüüsimisele ja tõlgendamisele, järelduste tegemisele ning selgituste pakkumisele. Samuti hinnatakse taustinfo kogumise, küsimuste sõnastamise, töövahendite käsitlemise, katse tegemise, mõõtmise, andmekogumise, täpsuse tagamise, ohutusnõuete järgimise, tabelite ja diagrammide analüüsi, järelduste tegemise ning tulemuste esitamise oskust. Hinnatakse oskust sõnastada probleeme ning aktiivset osalust aruteludes, oma arvamuse väljendamist ning põhjendamist.

Õpitulemused

I kooliastme lõpetaja:

Väärtused ja hoiakud

- 1) tunneb huvi looduse ja selle uurimise vastu ning kasutab julgelt loovust ja fantaasiat,
- 2) mõistab, et inimene on osa loodusest ning inimeste elu sõltub loodusest, suhtub loodusesse säästvalt,
- 3) märkab looduse ilu ja erilisust ning väärtustab oma kodukoha elurikkust ja maastikulist mitmekesisust,
- 4) hoolib elusolenditest ja nende vajadustest,
- 5) liigub looduses turvaliselt, kahjustamata loodusväärtusi ja iseennast.

Uurimisoskused

- 1) teeb lihtsamaid loodusvaatlusi ning uurimuslikke tegevusi,
- 2) sõnastab oma meelte abil saadud kogemusi ning nähtuste ja objektide omadusi,
- 3) teeb lihtsaid vahendeid kasutades praktilisi töid, järgides juhendeid ja ohutusnõudeid,
- 4) vormistab vaatlusinfo, teeb järeldusi ning esitleb neid,
- 5) kasutab õppetekstides leiduvaid loodusteaduslikke mõisteid suulises ja kirjalikus kõnes,
- 6) kasutab õpitud loodusteaduslikke teadmisi ja oskusi igapäevaelus otsuseid tehes.

Loodusvaatlused

- 1) teeb ilmavaatlusi, iseloomustab ilma ning valib ilmale vastava välisriietuse,
- 2) kirjeldab looduslikke ja tehislikke objekte erinevate meeltega saadud teabe alusel,
- 3) märkab muutusi looduses ning seostab neid aastaegade vaheldumisega,
- 4) toob näiteid erinevate organismide eluavalduste ja omavaheliste seoste kohta erinevatel aastaegadel,
- 5) toob näiteid looduses toimuvate aastaajaliste muutuste tähtsuse kohta inimese elus,
- 6) tunneb kodukoha levinumaid taime- ja loomaliike,

7) käitub loodushoidlikult ning järgib koostegutsemise reegleid.

Loodusnähtused

- 1) eristab elus- ja eluta looduse objekte ja nähtusi ning vaatleb, nimetab, kirjeldab ja rühmitab neid,
- 2) eristab tahkeid ja vedelaid aineid ning omab ohutunnet tundmatute ainete vastu,
- 3) teeb juhendi järgi lihtsamaid praktilisi töid, järgides ohutusnõudeid,
- 4) kaalub kehi, mõõdab temperatuuri ja pikkusi korrektselt, valides sobivaid mõõtmisvahendeid,
- 5) selgitab kompassi töö põhimõtet, toetudes magnetiga tehtavale katsele,
- 6) teeb katsega kindlaks elektrit juhtivad ja mittejuhtivad ained ning rakendab saadud teadmisi elektririistade ohutul kasutamisel,
- 7) oskab ette näha liikumisega seotud ohuolukordi; teab, millest sõltub liikuva keha peatamise aeg ja tee pikkus.

Organismide mitmekesisus ja elupaigad

- 1) kirjeldab taimede, loomade ja seente välisehitust, seostab seda elukeskkonnaga ning toob näiteid nende tähtsuse kohta looduses,
- 2) eristab seeni, taimi ja loomi toitumise, kasvamise ning liikumisvõime järgi,
- 3) teab, et ühte liiki kuuluvad organismid on sarnased,
- 4) eristab kala, kahepaikset, roomajat, lindu ja imetajat ning selgrootut, sh putukat,
- 5) kirjeldab õpitud loomaliikide eluviise ja elupaiku,
- 6) eristab õistaime, okaspuud, sõnajalg- ja sammaltaime,
- 7) teab seente mitmekesisust, eristab söödavaid ja mürgiseid kübarseeni ning oskab vältida mürgiste seentega seotud ohtusid,
- 8) arvestab taimede ja loomade vajadusi ning suhtub neisse vastutustundlikult,
- 9) toob näiteid erinevate organismide seoste kohta looduses ning koostab õpitud liikidest lihtsamaid toiduahelaid,
- 10) tunneb põhjalikult ühte taime-, seene- või loomaliiki, tuginedes koostatud uurimuslikule ülevaatele.

Inimene

- 1) kirjeldab inimese välisehitust, kasutades mõõtmistulemusi,
- 2) järgib tervisliku toitumise põhimõtteid ja hügieeninõudeid ning väärtustab tervislikke eluviise,
- 3) teadvustab inimese vajadusi, tarbib vastutustundlikult, väldib enda ja teiste tervise kahjustamist ning toimib keskkonda hoidvalt,
- 4) toob näiteid, kuidas inimene sõltub loodusest ning muudab oma tegevusega loodust,
- 5) võrdleb inimeste elu maal ja linnas.

Kaart ja plaan

- 1) saab aru lihtsast plaanist või kaardist ning leiab kooliümbruse plaanilt tuttavaid objekte,
- 2) mõistab, et kaardi järgi on võimalik tegelikkust tundma õppida,
- 3) näitab Eesti kaardil oma kodukohta, suuremaid kõrgustikke, saari, poolsaari, lahtesid, jõgesid, järvesid ja linnu,
- 4) määrab kompassi abil põhja- ja lõunasuunda,
- 5) kirjeldab Eesti kaardi järgi objektide asukohti, kasutades ilmakaari.

II kooliastme lõpetaja:

Väärtused ja hoiakud

- 1) tunneb huvi loodusteaduste õppimise vastu,
- 2) väärtustab uurimistegevust looduse tundmaõppimisel,

- 3) väärtustab bioloogilist ja maastikulist mitmekesisust ning säästvat eluviisi,
- 4) toimib keskkonnateadliku tarbijana ning väärtustab tervislikku toitu,
- 5) märkab kodukoha ja Eesti keskkonnaprobleeme ning on motiveeritud osalema eakohastes keskkonnakaitse üritustes.

Uurimuslikud oskused

- 1) sõnastab uurimisküsimusi/probleeme ja kontrollib hüpoteese,
- 2) kavandab õpetaja juhendamisel lihtsamaid praktilisi töid,
- 3) teeb katseid, järgides praktilise töö juhendeid,
- 4) arutleb loodusteadusliku uurimuse ja praktiliste tööde juhendite üle,
- 5) kasutab ohutusnõudeid järgides õigesti sobilikke mõõtevahendeid,
- 6) analüüsib andmeid, teeb järeldusi ja esitab uuringu tulemusi,
- 7) leiab eri allikatest loodusteaduslikku teavet ning hindab infoallika usaldusväärtust,
- 8) oskab vastandada teaduslikku ja mitteteaduslikku seletust.

Üldised loodusteaduslikud teadmised

- 1) tunneb igapäevaelus ära loodusteaduslikke teemasid, probleeme ja küsimusi,
- 2) saab aru loodusteaduslikust tekstist, tõlgendab ja rakendab õpitud teadusmõisteid, sümboleid ning ühikuid nähtusi ja protsesse selgitades,
- 3) tuginedes loodusteaduslikele teadmistele, teeb tõendusmaterjalide põhjal järeldusi ja otsustusi,
- 4) selgitab teaduslikele faktidele tuginedes põhjuse-tagajärje seoseid,
- 5) kasutab või koostab mudelit, et näidata arusaamist seostest, protsessidest ja süsteemidest,
- 6) kirjeldab ja võrdleb organismide, ainete või protsesside sarnasusi ning erinevusi,
- 7) selgitab organismide kohastumist õhus, vees või mullas kui elukeskkonnas ning põhjendab loodus- ja keskkonnakaitse vajalikkust,
- 8) saab aru inimtegevuse ja keskkonna vahelistest seostest kodukoha ning Eesti kontekstis.

III kooliastme lõpetaja:

Väärtused ja hoiakud

- 1) tunneb huvi loodusteaduste õppimise vastu, huvitub loodusteaduslikust ja tehnikaalasest karjäärist,
- 2) väärtustab uurimistegevust loodusnähtuste tundmaõppimisel,
- 3) usub oma võimetesse ning on enesekindel loodusnähtusi õppides,
- 4) väärtustab katsetamisel korda ja peab kinni kokkulepitud reeglitest, hoiab katsevahendeid.

Uurimisioskused

- 1) analüüsib situatsioonikirjeldust, teeb kindlaks probleemi või uurimisküsimuse ja sõnastab hüpoteesi,
- 2) koostab uurimisküsimusele vastava mudeli ja kavandab hüpoteesi kontrolliks katse,
- 3) teeb katseid, järgib juhendeid ja ohutusnõudeid, valib õigesti sobilikke mõõtevahendeid ning juhindub mõõtes mõõtevahendi käsitlemise reeglitest,
- 4) kannab katseandmed tabelisse, töötleb andmeid, esitab tulemused graafiliselt ning teeb järelduse hüpoteesi kehtivuse kohta,
- 5) tõlgendab tulemusi, kasutades matemaatikas ja teistes loodusainetes omandatud teadmisi.

Üldised loodusteaduslikud teadmised

- 1) kirjeldab kvantitatiivselt kehade omadusi ja nähtuste tunnuseid õpitud suuruste ning seoste järgi, kasutades teadussõnavara ja sümboleid,
- 2) analüüsib graafiliselt esitatud infot ning teeb järeldusi protsessi olemuse kohta,
- 3) seletab loodusnähtusi õpitud seaduspärasuste põhjal; rakendab omandatud teadmisi seadmete tööpõhimõtet seletades.

Bioloogia

Õppe-kasvatuseesmärgid

Bioloogia õppimine tugineb loodusõpetuse tundides omandatud teadmistele, oskustele ja hoiakutele, kuid seostub tihedalt ka geograafias, füüsikas, keemias ja matemaatikas õpitavaga.

Bioloogia:

- Kujundab tervikarusaama eluslooduse põhilistest objektidest ja protsessidest ning elus- ja eluta looduse vastastikustest seostest.
- Omandatakse positiivne hoiak kõige elava suhtes.
- Väärtustab säästvat ja vastutustundlikku eluviisi.
- Annab tervikülevaate eluslooduse mitmekesisuse, ehituse ja talitluse, pärilikkuse, evolutsiooni ja ökoloogia ning elukeskkonna kaitse printsiipidest.
- Omandatakse bioloogia haruteadustes kasutatavad põhimõisted.
- Tutvustab inimese eripära ja tervislikke eluviise.
- Kujundab positiivset hoiakut bioloogia kui loodusteaduse suhtes, mis arvestab igapäeva elu probleemide lahendamisel nii teaduslikke, majanduslikke, sotsiaalseid ja eetilisi-moraalseid aspekte ning õigusakte.
- Järgib aktiivõppe põhimõtteid.
- Annab ülevaate bioloogia põhilistest saavutustest, seaduspärasustest, teooriatest ning tulevikusuundumustest.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse Koigi Kooli õppekava üldosa sätetest ja hindamiskorraldusest.

Hinnatakse nii erinevate mõtlemistasandite arendamist õppeaine kontekstis kui ka uurimuslike ja otsuste tegemise oskuste arendamist. Uurimuslike oskusi võib hinnata nii terviklike uurimuslike tööde käigus kui ka üksikuid oskusi eraldi arendades. Põhikoolis arendatavad peamised uurimuslikud oskused on probleemi sõnastamise, taustinfo kogumise, uurimisküsimuste sõnastamise, töövahendite käsitlemise, katse hoolika ja organiseeritud tegemise, mõõtmise, andmekogumise, täpsuse tagamise, ohutusnõuete järgimise, tabelite ja diagrammide koostamise ning analüüsi, järelduste tegemise ning tulemuste esitamise oskused.

Õpitulemused

III kooliastme lõpetaja:

- 1) saab aru eluslooduse olulisematest protsessidest, organismide omavahelistest suhetest ja seostest eluta keskkonnaga ning kasutab korrektset bioloogiasõnavara,
- 2) on omandanud süsteemse ülevaate eluslooduse objektidest, nende ehituse ja talitluse kooskõlast ning väärtustab looduslikku mitmekesisust,
- 3) kasutab bioloogiateadmisi ja loodusteaduslikku meetodit, lahendades eluslooduse ja igapäeva elu probleeme, ning langetab asjatundlikke otsuseid, tuginedes teaduslikele, sotsiaalsetele, majanduslikele, eetilisi-moraalsetele seisukohtadele ja õigusaktidele,
- 4) planeerib, teeb ja analüüsib tulemuslikult eakohaseid loodusteaduslikke uuringuid ning esitab saadud tulemusi otstarbekas vormis,
- 5) kasutab bioloogiaalase info allikaid, analüüsib, sünteesib ja hindab kriitiliselt neis sisalduvat teavet ning rakendab seda tulemuslikult eluslooduses toimuvaid protsesse selgitades, objekte kirjeldades ning probleeme lahendades,
- 6) kasutab bioloogiat õppides otstarbekalt tehnoloogivahendeid, sh IKT võimalusi,
- 7) on omandanud ülevaate bioloogiaga seotud elukutsetest ning kasutab bioloogiateadmisi ja -oskusi elukutsevalikul,

8) teadvustab bioloogia, tehnoloogia ja ühiskonna vastastikuseid seoseid ning on sisemiselt motiveeritud elukestvaks õppeks.

Geograafia

Õppe-kasvatuseesmärgid

Geograafia on lõimiv õppeaine, mis lisaks loodusainetele on seotud sotsiaalainete ja matemaatikaga ning kujundab õpilaste arusaama looduses ja ühiskonnas toimuvatest nähtustest ja protsessidest, nende ruumilisest levikust ning vastastikustest seostest.

Geograafia:

- Toetab õpilaste loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane kirjaoskuse arengut.
- Kujundab arusaama Maast kui tervikust, keskkonna ja inimtegevuse vastastikusest mõjust.
- Arendab igapäevaelu probleemide lahendamise ja põhjendatud otsuste tegemise oskusi, mis aitavad toime tulla kiiresti muutuvast ühiskonnas.
- Annab ülevaate looduses ja ühiskonnas toimuvatest nähtustest ning protsessidest, nende ruumilisest levikust ja vastastikustest seostest näidispiirkondade õppimise kaudu.
- Rõhutab loodusliku ja kultuurilise mitmekesisuse säilimise olulisust ning selle uurimise vajalikkust.
- Kujundab arusaama teadusest kui protsessist, mis loob teadmisi ning annab selgitusi ümbritseva kohta.
- Toetab arusaama inimese ja keskkonna vastastikustest seostest, loodusressursside piiratusest ning nende ratsionaalse kasutamise vajalikkusest.
- Arendab õpilaste keskkonnateadlikkust.
- Kujundab säästliku eluviisi ja jätkusuutliku arengu ideed.
- Kujundab keskkonda väärtustavad hoiakud.
- Käsitleb seostatult maailma loodus-, rahvastiku- ja kultuurigeograafiat, on alus mõistvale ning tolerantsele suhtumisele teiste maade ja rahvaste kultuuri ning traditsioonidesse.
- Väärtustab Eesti geograafia õppimisel kodumaa loodust, ajalugu ja kultuuripärandit.
- Õpitakse tundma maailma eri piirkondi ning nende majandust, kultuuri ja traditsioone.
- Kujundab õpilase enesemääratlust aktiivse kodanikuna Eestis, Euroopas ja maailmas.
- Omandatakse kaardilugemise ja infotehnoloogia kasutamise oskus.
- Õpitav materjal esitatakse probleemipõhiselt ning õpilase igapäevaelu ja kodukohaga seostatult.

Õpitulemused

III kooliastme lõpetaja:

- 1) huvitub looduses ja ühiskonnas toimuvatest nähtustest ja protsessidest ning saab aru loodus- ja sotsiaalteaduste tähtsusest ühiskonna arengus,
- 2) on omandanud ülevaate looduse ja ühiskonna olulisematest nähtustest ja protsessidest ning saab aru nende ruumilisest paiknemisest ja vastastikustest seostest,
- 3) suhtub vastutustundlikult elukeskkonda, väärtustades nii kodukoha, Eesti kui ka teiste maade loodust ja kultuuri ning säästva arengu põhimõtteid,
- 4) kasutab probleeme lahendades geograafiateadmisi ja loodusteaduslikku meetodit,

- 5) kasutab teabeallikaid geograafiainfo leidmiseks, analüüsib, sünteesib ja hindab kriitiliselt neis sisalduvat teavet ning rakendab seda looduses ja ühiskonnas toimuvate protsesside selgitamisel, nähtuste ja objektide kirjeldamisel ning probleemide lahendamisel,
- 6) on omandanud ülevaate geograafiaga seotud elukutsetest, hindab geograafias omandatud teadmisi ja oskusi karjääri planeerides ning on motiveeritud elukestvaks õppeks.

Keemia

Õppe-kasvatuseesmärgid

- Huvi tundmine keemia ja teiste loodusteaduste vastu ning keemia rolli mõistmine inimühiskonna ajaloolises arengus, tänapäeva tehnoloogias ja igapäevaelus.
- Vastutustundlik suhtumine elukeskkonda, väärtustades säästva arengu põhimõtteid, inimtegevuse tagajärgede märkamise ning hindamine ja arvestamine inimtegevuses kasutatavate materjalide ohtlikkusega.
- Loodusainetes õpitu põhjal seostatud maailmapildi kujundamine, keemiliste nähtuste füüsikalise olemuse ning looduslike protsesside keemilise tagapõhja mõistmine
- Keemiateabeallikate kasutamine, kogutud teabe analüüsimine ja selle kriitiline hindamine.
- Põhikooli tasemele vastava loodusteadusliku ja tehnoloogiaalase kirjaoskuse, sh funktsionaalse kirjaoskuse omandamine keemias.
- Probleemide lahendamisel loodusteadusliku meetodi kasutamine ning otsuste langetamine, tuginedes teaduslikele, sotsiaalsetele, majanduslikele, eetilismoraalsetele seisukohtadele ja õigusaktidele.
- Keemiaga seotud elukutsete tundmine ning keemiateadmiste ja –oskuste kasutamine karjääri planeerides.
- Probleemide lahendamise süsteemne ja loov suhtumine ning on motiveeritus elukestvaks õppeks.

Õppeaine kirjeldus

Keemiaõppega omandavad õpilased lihtsa, kuid tervikliku arusaama looduses ja tehiskeskkonnas kulgevatest ning inimtegevuses kasutatavatest keemilistest protsessidest, nende vastastikustest seostest ja mõjust elukeskkonnale. Tähtsad on igapäevaeluprobleemide lahendamise ja asjatundlike otsuste tegemise oskused, mis on aluseks toimetulekule looduslikus ja sotsiaalses keskkonnas.

Keemiaõpe arendab oskust mõista tervete eluviiside ja tervisliku toitumise tähtsust organismis toimuvate keemiliste protsesside seisukohalt, mõista puhta looduskeskkonna ja tervise seoseid. Keemia õppimine kujundab õpilaste väärtushinnanguid, vastutustunnet ja austust looduse vastu ning arendab oskust hinnata oma otsustuste või tegevuse otseseid või kaudseid tagajärgi.

Õppetegevuses rakendatakse uurimuslikku lähenemist, lahendades looduslikust, tehnoloogilisest ja sotsiaalsest keskkonnast tulenevaid probleeme.

Õpilased omandavad oskuse mõista ja koostada keemiaalast teksti, lahti mõtestada ja korrektselt kasutada keemiasõnavara ning märksüsteemi, esitada keemiainfot erinevates vormides (verbaalselt, diagrammide ja graafikutena, mudelitena, valemite kujul) ning kasutada erinevaid, sh elektroonseid teabeallikaid.

Praktiliste tööde tegemise kaudu omandavad õpilased vajalikud praktilise töö oskused: õpivad ohutult kasutama laboris ja argielus vajalikke katsevahendeid ning kemikaale, hindama olmekemikaalide ja igapäevaelus ning tehnoloogias kasutatavate materjalide ohtlikkust inimeste tervisele ja looduskeskkonna seisundile. Keemia arvutusülesannete lahendamine

süvendab õpilaste arusaama keemiaprobleemidest ning arendab loogilise mõtlemise ja matemaatika rakendamise oskust, õpetab mõistma keemiliste nähtuste vahelisi kvantitatiivseid seoseid ning tegema nende põhjal järeldusi ja otsustusi.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse Koigi Kooli õppekava üldosa sätetest ja hindamiskorraldusest.

Õpitulemusi hinnatakse lähtuvalt kahest aspektist:

- 1) õpilase mõtlemistasandite arenemine keemia kontekstis (reflekteerib igapäevaelu nähtusi keemia mõistete abil),
- 2) uurimuslikud ja otsuste tegemise oskused (praktilised oskused).

Nende suhe hinde moodustumisel on ligikaudu vastavalt 80 % ja 20 %. Õpilaste mõtlemistasandite arengut keemias hinnatakse kahel tasemel lähtuvalt saavutatud õpitulemustest:

- 1) madalamat järku mõtlemistasandid – hõlmavad teadmist ja arusaamist (liigitab, toob näiteid, loetleb, selgitab, tunneb ära, kasutab, oskab, leiab jne),
- 2) kõrgemat järku mõtlemistasandid – hõlmavad analüüsi, sünteesi ja hinnangute andmist (analüüsib, võrdleb, seostab, koostab, sõnastab, hindab, teisendab, lahendab ülesandeid).

Hinde moodustumisel on kriteeriumid võrdse kaaluga (50 % ja 50 %).

Hindamise kriteeriumitest teavitatakse õpilasi õppeaasta algul. Kontrollivormideks on tunnikontroll, kontrolltöö/arvestustöö/, praktiline töö, ainetest, uurimuslik töö, tasemetöö, üleminekueksam või eksam.

Pikema teema tulemushindamise peamiseks vormiks on kontrolltöö/arvestustöö/. Kontrolltöö /arvestustöö/ sisaldab nii faktide tundmist kui ka tõlgendamist, rakendamist, analüüsi, sünteesi ja hinnangu andmist. Kontrolltöö /arvestustöö/ on konkreetse hindamisskaalaga, kus on näidatud ära ülesande korrektse lahenduse eest saadav punktide arv ja hindedkaala.

Detailsem ülevaade hindamise kohta on esitatud õpetaja töökavas.

Õpitulemused

III kooliastme lõpetaja:

- 1) märkab keemiaga seotud probleeme igapäevaelus, keskkonnas ja praktilises inimtegevuses,
- 2) kasutab korrektselt ainekavakohast keemiterminoloogiat ja keemiasümboleid ning saab aru lihtsamast keemiatekstist,
- 3) kasutab vajaliku teabe leidmiseks perioodilisustabelit, lahustuvustabelit ja metallide pingerida ning leiab tabelitest ja graafikutelt füüsikaliste suuruste väärtusi (lahustuvus, lahuse tihedus, sulamis- ja keemistemperatuur vms),
- 4) mõistab keemiliste reaktsioonide võrrandites sisalduvat teavet ning koostab lihtsamaid reaktsioonivõrrandeid (õpitud reaktsioonitüüpide piires),
- 5) rakendab teadusuuringute põhimõtteid (probleem > hüpotees > katse > järeldused),
- 6) planeerib ja teeb ohutult lihtsamaid keemikatseid, mõistab igapäevaelus kasutatavate kemikaalide ja materjalide ohtlikkust ning rakendab neid kasutades vajalikke ohutusnõudeid,
- 7) teeb lihtsamaid arvutusi ainevalemite ja reaktsioonivõrrandite ning lahuste koostise alusel, kontrollib lahenduskäigu õigsust dimensioonanalüüsiga ning hindab arvutustulemuste vastavust reaalsusele,
- 8) väärtustab tervisliku toitumise ja tervislike eluviiside põhimõtteid ning elukeskkonda ja sellesse säästvat suhtumist.

Füüsika

Õppe-kasvatuseesmärgid

- huvi füüsika ja teiste loodusteaduste vastu ning saab aru nende tähtsusest igapäevaelus ja ühiskonna arengus,
- argielus toimimiseks ja elukestvaks õppimiseks vajalike füüsikateadmiste ning protsessioskuste omandamine,
- probleemide lahendamiseks loodusteadusliku meetodi kasutamine,
- ülevaate omandamine füüsika keelest ja oskus seda lihtsamatel juhtudel kasutada,
- loodusteadusliku teksti lugemise ja mõistmise oskuse omandamine, teatmeteostest ning internetist füüsikaalase teabe leidmine,
- ühiskonna jätkusuutliku arengu väärtustamine ning vastutustundlik suhtumine loodusesse ja ühiskonda,
- ülevaate omandamine füüsika seosest tehnika ja tehnoloogiaga ning vastavatest elukutsetest,
- loodusteaduste-ja tehnoloogiaalase kirjaoskuse, loovuse ja süsteemse mõtlemise arendamine ning motiveerimine elukestvaks õppeks.

Õppeaine kirjeldus

Füüsika tegeleb loodusnähtuste seletamise ja vastavate mudelite loomisega ning on tihedalt seotud matemaatikaga. Füüsika paneb aluse tehnika ja tehnoloogia mõistmisele ning aitab väärtustada tehnilisi elukutseid. Füüsikaõpetuses lähtutakse loodusainete (füüsika, keemia, bioloogia, geograafia) lõimimisel kahest suunast. Vertikaalselt lõimuvad need õppeained ühiste teemade kaudu, nagu areng (evolutsioon), vastastikmõju, liikumine (muutumine ja muundumine), süsteem ja struktuur; energia, tehnoloogia, keskkond (ühiskond). Vertikaalset lõimimist toetab valdkonna spetsiifikat arvestades õppeainete horisontaalne lõimumine.

Põhikooli füüsikakursus loob aluse, millel hiljem tekib tervikpilt füüsikast kui loodusteadusest. Füüsikaõppes seostatakse õpitavat argipäevaeluga, matemaatiliste oskustega, tehnika ja tehnoloogiaga ning teiste loodusainetega.

Nähtustega tutvumisel eelistatakse katset, probleemide lahendamisel aga loodusteaduslikku meetodit. Õppeprotsessis kujunevad õpilasel õpioskused, mida vajatakse edukaks (füüsika)õppeks. Lahendades arvutus-, graafilisi ning probleemülesandeid ja hinnates saadud tulemuste reaalsust, luuakse alus kriitilisele mõtlemisele.

Füüsikat õppides saab õpilane esialgse ettekujutuse füüsika keelest ja õpib seda kasutama. Õpilaste väärtushinnangud kujunevad probleemide lahendusi teaduse üldise kultuuriloolise kontekstiga seostades. Seejuures käsitletakse füüsikute osa teadusloos ning füüsika ja selle rakenduste tähendust inimkonna arengus.

Õpitav materjal esitatakse probleemipõhiselt ning õpilase igapäevaeluga seostatult. Kõigis õppeetappides kasutatakse tehnoloogilisi vahendeid ja IKT võimalusi.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse Koigi Kooli õppekava üldosa sätetest ja hindamiskorraldusest.

Õpitulemusi hinnatakse lähtudes kahest aspektist:

- 1) õpilase mõtlemistasandite arenemine füüsika kontekstis (reflekteerib igapäevaelu nähtusi füüsika abil),
- 2) uurimuslikud ja otsuste tegemise oskused (praktilised oskused).

Nende suhe hinde moodustumisel on ligikaudu vastavalt 80 % ja 20 %. Õpilaste mõtlemistasandite arengut füüsikas hinnatakse kahel tasemel lähtuvalt saavutatud õpitulemustest:

- 1) madalamat järku mõtlemistasandid – hõlmavad teadmist ja arusaamist (liigitab, toob näiteid, loetleb, selgitab, tunneb ära, kasutab, oskab, leiab jne),

2) kõrgemat järku mõtlemistasandid – hõlmavad analüüsi, sünteesi ja hinnangute andmist (analüüsib, võrdleb, seostab, koostab, sõnastab, hindab, teisendab, lahendab ülesandeid).

Hinde moodustumisel on kriteeriumid võrdse kaaluga (50 % ja 50 %).

Hindamise kriteeriumitest teavitatakse õpilasi õppeaasta algul. Kontrollivormideks on tunnikontroll, kontrolltöö, praktiline töö, ainetest, uurimuslik töö, tasemetöö, üleminekuksam või eksam.

Pikema teema tulemushindamise peamiseks vormiks on kontrolltöö /arvestustöö/. Kontrolltöö /arvestustöö/ sisaldab nii faktide tundmist kui ka tõlgendamist, rakendamist, analüüsi, sünteesi ja hinnangu andmist. Kontrolltöö /arvestustöö/ on konkreetse hindamisskaalaga, kus on näidatud ära ülesande korrektse lahenduse eest saadav punktide arv ja hindedkaala.

Detailsem ülevaade hindamise kohta on esitatud õpetaja töökavas.

Õpitulemused

III kooliastme lõpetaja:

1. kasutab füüsika mõisteid, füüsikalisi suurusi, seoseid ning rakendusi loodus- ja tehnikanähtuste kirjeldamisel, selgitamisel ja prognoosimisel,
2. lahendab situatsioon-, arvutus- ja graafilisi ülesandeid, mille lahenduse üksikosa sisaldab kuni kaks valemiga esitatud seost, ning hindab saadud tulemuse tõepärasust,
3. teisendab mõõtühikuid, kasutades eesliiteid mega-, kilo-, detsi-, senti-, milli-, mikro- ja nano,
4. sõnastab etteantud situatsioonikirjelduse põhjal uurimisküsimuse või -küsimusi, kavandab ja viib läbi eksperimendi, töötleb katseandmeid (tabel, aritmeetiline keskmine, mõõtemääramatuse hindamine, graafik) ning teeb järeldusi uurimusküsimuses sisalduva hüpoteesi kehtivuse kohta,
5. leiab füüsikaalast infot käsiraamatutest ja tabelitest ning kasutab leitud teavet ülesannete lahendamisel,
6. visandab füüsikaliste objektide, nähtuste ja rakenduste jooniseid,
7. lahendab rakendusliku sisuga osaülesanneteks taandatavaid kompleksülesandeid,
8. tunneb ära füüsikaalaseid teemasid, probleeme ja küsimusi erinevates olukordades (loodusteaduslikud tekstid, isiklikud kogemused) ning pakub neile võimalikke selgitusi,
9. väärtustab ühiskonna jätkusuutlikku arengut ning suhtub vastutustundlikult loodusesse ja ühiskonda.

4. SOTSIAALAINED

4.1. Ainevaldkonna kirjeldus

Sotsiaalainetes käsitletakse inimese ja ühiskonna toimimist minevikus ning tänapäeval. Sotsiaalainete vahendusel kujuneb õpilastes võime näha ühiskonna arengus põhjuslikke jm seoseid ning teha teadlikke valikuid seenduvalt iseenda ja sotsiaalse keskkonnaga, lähtudes ühiskonnas kehtivatest väärtustest ja moraalinormidest, ning toimida kõlbelise ja vastutustundliku ühiskonnaliikmena ning isiksusena.

Ainevaldkonna õppeainete õppega taotletakse, et õpilane:

- omandab adekvaatse enesehinnangu ning teadmisi, oskusi ja hoiakuid, mis toetavad tervikliku ja autonoomse inimese kujunemist, terviseteadlikkuse, tervist tugevdava käitumise ning tervisliku eluviisi,
- omandab tervikliku arusaama ühiskonna nähtustest ja protsessidest ning nende seostest ja mõjust,
- mõistab kultuurilist mitmekesisust ja demokraatia tähtsust ning ühiskonna jätkusuutliku arengu vajalikkust, aktsepteerides erinevusi,
- hindab väärtusi, nagu vabadus, inimväärikus, võrdõiguslikkus, ausus, hoolivus, sallivus, vastutustunne, õiglus ja isamaalisus ning lugupidamine enda, teiste inimeste ja keskkonna vastu.

Ainevaldkonnasisese lõiminguga taotletakse, et õpilane areneks ennast teostavaks terviklikuks isiksuseks, kes suhtub endasse ja teistesse positiivselt, arvestab kaasinimesi, lähtub oma tegevuses üldinimlikest väärtustest, näeb ja mõistab ühiskonnas toimuvat ning tal on oskusi ja valmidust ühiskonnaellu sekkuda ning selles osaleda.

Ajalooõpetuses omandavad õpilased kultuuriruumis orienteerumiseks vajalikke teadmisi oma kodukoha ja maailma minevikust ning kultuuripärandist. Aine vahendusel suunatakse õpilane teadvustama, analüüsima ja kriitiliselt hindama ning tõlgendama minevikus aset leidnud sündmusi ja protsesse, nende omavahelisi seoseid ja seoseid tänapäevaga ning ajaloosündmuste erineva tõlgendamise põhjusi. Ajaloõpetus aitab kaasa teistes õppeainetes õpitava tervikuks sidumisele ning kujundab oskust mõista minevikunähtuste mõjul toimuvat arengut.

Inimeseõpetus lõimib õppesisu kõigis kooliastmes, toetades õpilase toimetulekut eakaaslaste hulgas, peres, kogukonnas ja ühiskonnas ning aitab õpilasel kujuneda sotsiaalselt küpseks ja teovõimeliseks isiksuseks. Inimeseõpetuse üldeesmärk on aidata kaasa õpilase sotsiaalses elus vajalike toimetulekuoskuste arengule, mille elluviimiseks kujundatakse õpilases terviklikku isiksust, sotsiaalset kompetentsust, terviseteadlikkust ja üldinimlikke väärtusi, nagu ausus, hoolivus, vastutustunne ning õiglus.

Ühiskonnaõpetuses omandavad õpilased sotsiaalse kirjaoskuse: teadmised, oskused, väärtused ja hoiakud ühiskonnas toimimiseks ning vastutustundlike otsuste tegemiseks. Õppeaine üldeesmärk on luua eeldused kodanikuidenteedi ja ühiskonna sidususe tugevdamiseks ning aktiivse kodaniku kujunemiseks.

4.2. Pätevuste kujundamine

Inimeseõpetus rõhutatakse väärtussüsteemide mõistmist, mõtete, sõnade ja tunnetega kooskõlas elamist, oma valikute põhjendamist ning enda heaolu kõrval teiste arvestamist. Arendatakse suutlikkust mõista ja hinnata iseennast; hinnata oma nõrku ja tugevaid külgi ning arendada positiivset suhtumist endasse ja teistesse; järgida tervislikke eluviise; lahendada

tõhusalt ja turvaliselt iseendaga, oma vaimse, füüsilise, emotsionaalse ning sotsiaalse tervisega seonduvaid ja inimsuhetes tekkivaid probleeme.

Kujundatakse suutlikkust organiseerida õpikeskkonda ning hankida õppimiseks vajaminevaid vahendeid ja teavet, samuti oma õppimise planeerimist ning õpitu kasutamist erinevates kontekstides ja probleeme lahendades. Õpetegevuse ja tagasiside kaudu omandavad õppijad eneseanalüüsi oskuse ning suudavad selle järgi kavandada oma edasiõppimist.

Õpitakse ennast selgelt ja asjakohaselt väljendama erinevates suhtlusolukordades; lugema ning mõistma teabe-ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutama eri liiki tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustama õigekeelsust ning väljendusrikast keelt.

Erinevaid ülesandeid lahendades kasutatakse matemaatikale omast keelt ja sümboloid, nagu näiteks ajaarvamine; ressursside planeerimine (aeg, raha); arvandmete esitlemine ja tõlgendamine (graafikud, tabelid, diagrammid); oskus probleeme püstitada, sobivaid lahendusstrateegiaid leida ja neid rakendada, lahendusideid analüüsida ning tulemuse tõesust kontrollida; oskus loogiliselt arutleda, põhjendada ja tõestada ning väärtustada matemaatilist käsitlust, mõista selle sotsiaalset, kultuurilist ja personaalset tähendust.

Õpitakse nägema probleeme ja neis peituvaid võimalusi, püstitama eesmärke, genereerima ideid ning neid teostama; õpitakse initsiatiivikut ja vastutust, tegema eesmärkide saavutamiseks koostööd; õpitakse tegevust lõpule viima, reageerima paindlikult muutustele, võtma arukaid riske ning tulema toime ebakindlusega; õpitakse ideede teostamiseks valida sobivaid ja loovaid meetodeid, mis toetuvad olukorra, enda suutlikkuse ja ressursside adekvaatsele analüüsile ja tegevuse tagajärgede prognoosile ning on kooskõlas eesmärkidega.

Omandatakse teadmisi erinevatest kultuuridest ja traditsioonidest, oma ja teiste kultuuride erinevustest ning lugupidamist teiste keelte ja kultuuride vastu mitmekultuurilises ühiskonnas. Analüüsitakse looduskeskkonna ja geograafilise asendi mõju inimühiskonna arengule, inimese arengut ja rahvastikuprotsesse; majanduse ressursse; ühiskonna jätkusuutlikkust, säästlikku tarbimist, üleilmastumist, globaalprobleemide, sh keskkonnaprobleemide märkamist ja mõistmist ning jätkusuutliku ja vastutustundliku eluviisi väärtustamist.

Tutvutakse ametite ja elukutsetega erinevates ühiskondades, tehnika ja tootmise arengu seoste muutustega ühiskonnas; tööturuga, kutsesuunitluse ja karjääri planeerimisega. Õpitakse hindama tehnoloogia rakendamise kaasnevaid võimalusi ja ohte; rakendama nüüdisaegseid tehnoloogiaid tõhusalt ning eetilisele oma õpi-, töö- ja suhtluskeskkonna kujundamisel; kasutama tehnilisi vahendeid eesmärgipäraselt ja säästlikult, järgides ohutuse ning intellektuaalomandi kaitse nõudeid.

Käsitletakse Eesti, Euroopa ja maailma erinevate rahvaste kultuuriteemasid, iluhinnangute muutumist ajas; esteetilist arengut ja eneseteostust, rahvakultuuri ning loomingulist eneseväljendusoskust.

Õpitakse mõistma ja väärtustama kehalise aktiivsuse tähtsust tervisliku eluviisi osana eri ajastuil; arendama sallivat suhtumist kaaslastesse ning koostööpõhimõtteid tervislikku eluviisi järgides.

4.3. Ainevaldkonna õppeained

Ainevaldkonda kuuluvad ajalugu, ühiskonnaõpetus ja inimeseõpetus. Ajalugu õpitakse alates 5. klassist, inimeseõpetust 2. klassist ning ühiskonnaõpetust 4. klassist.

Sotsiaalainete nädalatundide jaotus kooliastmeti

	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
Inimeseõpetus	2	2	2

Ühiskonnaõpetus	-	1	2
Ajalugu	-	4	6

Sotsiaalainete nädalatundide jaotus klassiti

	1.kl	2.kl	3.kl	4.kl	5.kl	6.kl	7.kl	8.kl	9.kl
Inimeseõpetus	-	1	1	-	1	1	1	1	-
Ühiskonnaõpetus	-	-	-	-	-	1	-	-	2
ajalugu	-	-	-	-	2	2	2	2	2

4.4. Õppeainete kirjeldused

Inimeseõpetus

Õppe-kasvatuseesmärgid

Kujundatakse ennast tundev ja väärtustav isiksus ning omandatakse sotsialiseerumisele kaasa aitavaid teadmisi, oskusi ja hoiakuid.

Pööratakse tähelepanu:

- enesekohastele ja sotsiaalsetele oskustele,
- füüsilisele, vaimsele, emotsionaalsele ja sotsiaalsele arengule,
- tervisele ja tervislikule eluviisile,
- turvalisusele ja riskikäitumise ennetamisele,
- üldinimlikele väärtustele: ausus, hoolivus, vastutustunne ja õiglus.

Õppeaine kirjeldus

Inimeseõpetuses käsitletakse õpitavat võimalikult igapäevaeluga seonduvalt. Õpetus on isiksusekeskne, rõhk on väärtuskasvatusel. Õpetuses liigutakse tervikliku mina poole. Inimeseõpetuse ainesisu toetab turvalise koolikeskkonna saavutamist ning eetiliste, vastutustundlike ja aktiivsete kodanikuühiskonna liikmete kujunemist. Väärtuskasvatus ja hoiakute kujundamine on suunatud õpilaste positiivse mõtlemise arendamisele oma arengu- ja toimetulekuvõimaluste üle. Austatakse õpilaste isikupära ja isiklike seisukohti, tagatakse võimalusi vabaks arvamuseavalduseks, initsiatiiviks, osalemiseks ja tegutsemiseks nii üksi kui ka koos teistega.

Õppetegevused muutuvad põhikooli kolme kooliastme jooksul lihtsamast keerukamaks, on õpilasele mõistetavad ja tähenduslikud ning toetavad arusaama õpitava vajalikkusest.

Esimeses kooliastmes on inimeseõpetuses rõhk õpilase enesekohasel pädevusel ning enese suhestamisel lähieestega, integreerides ühiskonnaõpetuse temaatikat. Teises kooliastmes on keskmes õpilase sotsiaalne pädevus ja sotsiaalsete probleemide ennetamine ning õpilase tervist tugevdav ja väärtustav eluviis. Kolmandas kooliastmes keskendutakse õpilase ealiste iseärasuste (murdeiga) ja arenguülesannetega toimetulekule, tervise tervikkäsitlusele ning enese- ja sotsiaalsetele oskustele.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse Koigi Kooli õppekava üldosa sätetest ja hindamiskorraldusest.

Hindamise põhiülesanne on toetada õpilase arengut, et kujuneks positiivne minapilt ja adekvaatne enesehinnang, kusjuures oluline on õpilase enda roll hindamisel, pakkudes

võimalusi enesehindamiseks. Inimeseõpetuses hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi, kuid ei hinnata hoiakuid ega väärtusi. Hoiakute ja väärtuste kohta antakse õpilasele tagasisidet.

Suuliste ja kirjalike ülesannete puhul hinnatakse:

- 1) mõistete sisu ja omavaheliste seoste selgitamise ning kirjeldamise oskust,
- 2) oma arvamuse, hinnangute, seisukohtade ja suhtumise selgitamist, seostades neid omandatud teadmistega,
- 3) eristamise, rühmitamise, võrdlemise ja olukordade analüüsimise oskust, teadmisi seisunditest, tegevust ning tunnustest vastavalt õpitulemustele,
- 4) faktide, mõistete ning seaduspärasuste tundmist lähtuvalt õpiülesannete sisust.

Praktiliste ülesannete puhul hinnatakse:

- 1) teoreetiliste teadmiste praktilist kasutamist õpituatsioonis,
- 2) õpitulemustes määratud oskusi õpituatsioonis,
- 3) õpitulemustes määratud teadmiste ja oskuste rakendamise kirjeldamist igapäevaelus.

Õpitulemused

I kooliastme lõpetaja:

- 1) väärtustab ennast ja teisi ning teab, et inimesed, nende arvamused, hinnangud ja väärtused on erinevad ,
- 2) oskab suhelda ja käituda teisi arvestades ja tehes koostööd, ning sõnastab oma tundeid ja teab, et nende väljendamiseks on erinevaid viise,
- 3) väärtustab hoolivust, ausust, õiglust ja vastutustunnet,
- 4) teab põhilisi käitumisreegleid, arvestab neid ning kirjeldab, mis on õiglane ja ebaõiglane käitumine,
- 5) väärtustab sõprust ja toetavaid peresuhteid armastuse ning vastastikuse toetuse allikana,
- 6) teab, milline on tervislik eluviis ning kuidas hoida füüsilist ja vaimset tervist, ning väärtustab neid,
- 7) mõistab oma õigust keelduda ennastkahjustavast tegevusest ning teab, kuidas ohuolukorras abi kutsuda,
- 8) kirjeldab, mis on lapse õigused ja kohustused, mõistab vastutust oma tegude eest ning planeerib oma aega ja igapäevaseid tegevusi,
- 9) teab, mis on perekond, kodu, kodukoht ja kodumaa, ning väärtustab neid,
- 10) teab Eesti riigi sümboleid ja lähemaid naaberriike.

II kooliastme lõpetaja:

- 1) kirjeldab enesehinnangu, enesekontrolli ning eneseanalüüsi võimalusi ja olulisust igapäevasuhetes, väärtustab inimeste erinevusi ning oskab teisi arvestada, demonstreerides seda õpituatsioonis,
- 2) väärtustab enda ja teiste positiivseid iseloomujooni ja omadusi ning sõprust ja armastust vastastikuse toetuse ning usalduse allikana,
- 3) väärtustab hoolivust, ausust, õiglust ja vastutustunnet ning kirjeldab tõhusaid sotsiaalseid oskusi igapäevaelus: üksteise aitamist, jagamist, hoolitsemist ja koostööd,
- 4) kirjeldab, millised kehalised ja emotsionaalsed muutused toimuvad murdeas, aktsepteerides nende individuaalsust,
- 5) kirjeldab ja selgitab konfliktide võimalikke põhjusi ning oskab eristada tõhusaid ja mittetõhusaid konfliktide lahendamise viise; demonstreerib, kuidas õpituatsioonis tõhusalt verbaalselt oma tundeid väljendada, aktiivselt kuulata ja kehtestavalt käituda,
- 6) kirjeldab, mis on füüsiline, vaimne ja sotsiaalne tervis, ning arvestab tervisliku eluviisi komponente igapäevaelus,

- 7) kirjeldab uimastite tarbimisega kaasnevaid riske ja väärtustab tervislikku elu uimastiteta; demonstreerib õpituatsioonis, kuidas keelduda ennast ja teisi kahjustavast tegevusest,
- 8) teab ja oskab õpituatsioonis leida erinevaid lahendusviise otsuste langetamisel,
- 9) teab, kuidas toimida ohuolukorras, oskab õpituatsioonis abi kutsuda ning valdab esmaabivõtteid,
- 10) kirjeldab tegevusi, mis muudavad tema elukeskkonna turvaliseks ja tervist tugevdavaks.

III kooliastme lõpetaja:

- 1) teab ja oskab kasutada põhilisi enesekasvatuse viise ning analüüsib ennast, seostades seda oma valikutega elus ja väärtustades ennast,
- 2) teab ja oskab igapäevaelus planeerida tervislikke valikuid seoses oma füüsilise, vaimse, emotsionaalse ja sotsiaalse tervise ja analüüsib valikuid mõjutavaid tegureid ja oma vastutuse osa selles,
- 3) teab tervisliku toitumise ja kehalise aktiivsuse põhimõtteid ning mõistab nende rakendamise olulisust igapäevaelus,
- 4) teab, millised arengumuutused toimuvad murdeas ja mõistab murdeea eripära teiste eluperioodide seas,
- 5) mõistab seksuaalsuse olemust ja seksuaalse arengu individuaalsust ning teab turvalise seksuaalkäitumise põhimõtteid ja oma vastutust selles ning väärtustab seksuaalõigusi,
- 6) analüüsib riskikäitumist mõjutavaid tegureid ja mõju inimese tervisele ning demonstreerib õpituatsioonis, kuidas kasutada tõhusaid enesekohaseid ja sotsiaalseid oskusi riskikäitumisega seotud olukordades,
- 7) teab ja oskab otsida olulisi infoallikaid tervise teabe ja -abi saamiseks, analüüsides nende kasutusvõimalusi, ning demonstreerib õpituatsioonis esmaabi põhilisi võtteid ja kirjeldab tõhusat käitumist ohuolukordades,
- 8) kirjeldab stressi ja kriisi olemust inimsuhetes ning teab, kuidas luua ja säilitada toetavaid ning lähedasi suhteid; väärtustab sõprust ja armastust vastastikuse toetuse allikana,
- 9) kirjeldab rühma mõju inimese käitumisele ja demonstreerib õpituatsioonis oskust keelduda tegevusest, mis kahjustab teda ennast ja teisi,
- 10) teab kooselu reegleid ja norme toetavates inimsuhetes, mõistab nende vajalikkust rühmas ning väärtustab hoolivust, ausust, õiglust ja vastutustunnet.

Ajalugu

Õppe-kasvatuseesmärgid

- huvi äratamine mineviku vastu,
- oma kodukoha /Koigi, Silmsi, Sõrandu, Huuksi, Tamsi, Väike-Kareda, Pärnurme, Rutikvere, Imavere jtk/, Eesti, Euroopa ning maailma ajaloo tundmine ajastut kõige enam iseloomustavate sündmuste, protsesside ja isikute kaudu,
- kultuurilise mitmekesisuse ning oma rolli väärtustamine kultuuripärandi säilitajana ja edasikandjana ning enda määratlemine oma rahva liikmena,
- ajalooteabe leidmine, üldistamine, tõlgendamine, kasutamine ja kriitiline hindamine,
- ajaloo põhimõistete kasutamine õiges kontekstis, ajaloo fakti eristamine tõlgendusest ja arvamusest, probleemide nägemine ja sõnastamine ning neist lähtudes küsimusi esitamine ja lahenduste pakkumine,
- põhjuse-tagajärje, sarnasuse-erinevuse ja järjepidevuse olemuse mõistmine ning allikate usaldusväärsuse hindamine ajaloosündmuste ja -protsesse ning ajaloolist keskkonda analüüsides,

- inimeste, vaadete ja olukordade erinevuste tunnistamine, oma arvamuse kujundamine ning põhjendamine, oma tegevuse analüüsimine ja hindamine ning oma eksimuste nägemine ja korrigeerimine,
- erinevate õpivõtete, tekstiliikide ja teabeallikate tundmine ja kasutamine, oma teadmiste ja oskuste väljendamine suuliselt ja kirjalikult ning IKT vahendite kasutamine õppetegevuses.

Õppeaine kirjeldus

Õpilasi suunatakse teadvustama, analüüsima, kriitiliselt hindama ning tõlgendama minevikus aset leidnud sündmusi ja protsesse, nende seoseid omavahel ja tänapäevaga ning ajaloosündmuste erineva tõlgendamise põhjusi. Põhikooli ajalooõpetus on kronoloogilis-teemaatiline. Õppeaine algab sissejuhatava algõpetusega ning jätkub muinas- ja vanaaja, keskaja, uusaja ning lähiajaloo õppimisega. Eesti ajalugu õpitakse lõimituna maailma ajaloo kursusesse. Ainekavas eraldi esitatud Eesti ajaloo teemasid käsitletakse põhjalikult ja süsteemselt ning tõmmatakse paralleele maailma ajalooga. Käsitluse põhimõte on liikumine lähemalt kaugemale, alustades kodukoha ajaloost, kus on oluline luua käsitletava teema ja paikadega isiklik seos.

Ajalooõpetusel on kronoloogiline, poliitiline, majanduslik, sotsiaalne, kultuuriline ja ideede dimensioon. Põhikoolis tähtsustatakse inimesekeskset ajalookäsitlust, eluolu ja kultuuri. Maailma ajalugu käsitletakse valitud teemade kaudu, millega luuakse sild mineviku ja nüüdisaja ajaloosündmuste ja -nähtuste vahel ning kujundatakse arusaam, et minevikku pöördumata on raske mõista tänapäeva, nt kriisikollete olemust ning paljusid Eesti ajaloo probleeme.

Ajaloo mõistmisele aitavad kaasa ekskursioonid, õppekäigud, ajaloo-ja ilukirjandus, teater ja kino, meedia, internet, erinevad inimesed ning paigad. Ajalooõpetuse kaudu kujundatakse erinevaid oskusi:

- ajas orienteerumise, ajaloolise keskkonna kujunemise analüüsimine,
- ajaloomõistete tundmine ja kontekstis kasutamine,
- küsimuste esitamine ajaloo kohta ning neile vastamine,
- funktsionaalne kirjaoskus, kriitiline mõtlemine, arutlusoskus, järelduste tegemine ja seoste loomine ning oma seisukoha kujundamine ja põhjendamine,
- empaatia, oskus asetada end kellegi teise olukorda ajastut arvestades; koostöö-ja konfliktilahendusoskus,
- allikaanalüüs ja töö ajalookaardiga, info leidmine erinevatest teabeallikatest, selle kasutamine ja hindamine, suuline ja kirjalik eneseväljendus ning IKT vahendite kasutamine.

Ajaloo mõistmise seisukohalt on tähtis kujundada võimet asetada end kellegi teise olukorda, vaadelda maailma kellegi teise seisukohast lähtudes. Ajalootundides tutvustatakse erinevaid ajalookäsitlusi neist ühtki peale surumata. Mõistmaks, et ajalookirjutamine sõltub ajast ja ajalooürija seisukohast, kujundatakse kriitilist suhtumist erinevatesse mõtteviisidesse ning võrreldakse ajaloosündmuste ja -nähtuste käsitlemist eri allikates.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse Koigi Kooli õppekava üldosa sätetest ja hindamiskorraldusest.

Hinnatakse teadmisi, nende rakendamise oskust ja üldpädevuste saavutatust, sh õpioskusi suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekava taotletavatele õpitulemustele.

Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Õpitulemusi kontrollides jälgitakse teadmiste (ajaloolise sõnavara) ja oskuste tasakaalu. Hindamismeetodite valikul arvestatakse õpilaste vanuselisi iseärasusi, individuaalseid võimeid ning valmisolekut ühe või teise tegevusega toime tulla.

Õpitulemused

II kooliastme lõpetaja:

- 1) kasutab asjakohaselt aja mõistega seonduvaid sõnu, lühendeid ja fraase aeg, muinasaeg, vanaaeg, sajand, aastatuhat, eKr, pKr, araabia number, Rooma number,
- 2) tunneb mõningaid iseloomulikke sündmusi kodukoha ja Eesti ajaloost ning seostab neid omavahel,
- 3) teab mõnda ajaloolist asunit, selle tekkimise ja kujunemise põhjusi,
- 4) hindab materiaalsel keskkonda kui ajaloosündmuste peamist kandjat,
- 5) toob näiteid muinasaja ja vanaaja kohta,
- 6) mõistab vanaaja kultuuripärandi tähtsust inimkonna ajaloos ning esitab näiteid erinevate kultuurivaldkondade kohta,
- 7) mõistab, et ajaloosündmustel ja -nähtustel on põhjused ja tagajärjed, ning loob lihtsamaid seoseid mõne sündmuse näitel,
- 8) teab, et mineviku kohta saab teavet ajalooallikatest, töötab lihtsamate allikatega ja hindab neid kriitiliselt,
- 9) väljendab oma teadmisi nii suuliselt kui ka kirjalikult, koostab kava, lühijuttu ja kirjeldust ning kasutab ajalookaarti.

III kooliastme lõpetaja:

- 1) iseloomustab ajaloo põhietappe näidete kaudu,
- 2) mõistab eri ajastute kultuuripanust ning iseloomustab tähtsamaid ajaloosündmusi, isikuid ja kultuurinähtusi,
- 3) võrdleb ajaloosündmusi ja -nähtusi, leiab sarnasusi ja erinevusi, toob esile põhjusi ja tagajärge, arutleb märksõnade/küsimuste toel, kujundab oma seisukoha ning põhjendab seda nii suuliselt kui ka kirjalikult,
- 4) teab Eesti ühiskonna arengujärke ja tähtsamaid ajaloosündmusi, seostab kodukoha, Eesti ja Euroopa ajalugu maailma ajaloo ja saab aru, et ajaloosündmusi võib tõlgendada mitmeti,
- 5) töötab mitmesuguste ajalooallikatega, kommenteerib ja hindab neid kriitiliselt,
- 6) otsib, analüüsib ja kasutab ajalooinfot, koostab kava ja mõistekaarti, ajaloo referaati ja lühikirjutust, esitleb seda suuliselt ja kirjalikult ning IKT vahendeid kasutades,
- 7) töötab kaardiga ja koostab lihtsamaid skeeme,
- 8) asetab end minevikus elanud inimese olukorda.

Ühiskonnaõpetus

Õppe-kasvatuseesmärgid

- huvi äratamine ühiskonna probleemide vastu, oskab neid märgata ja uurida ning oma seisukohti ja valikuid põhjendada,
- toimetulek tänapäeva ühiskonnas, lähtudes üldinimlikest väärtustest,
- teada andmine poliitika kujundamisest ja teostamisest nii kohalikul /Koigi vald, Imavere vald/ kui ka Eesti riigi tasandil,
- inimõiguste ja demokraatia põhimõtete väärtustamine; seaduslikkuse, vabaduse ja vastutuse seoste mõistmine; teistega arvestamine; mitmekesisuse väärtustamine,

ühiskonna jätkusuutlikku arengusse ja sidususse panustamine; kesksete normide rikkumisele vastuseisimine; seaduskuulekus,

- enda Eesti ühiskonna, Euroopa ja maailmakodaniku liikmena määratlemine.

Õppeaine kirjeldus

Põhikooli ühiskonnaõpetus käsitleb kõige üldisemal kujul ühiskonna toimimist, kodaniku seoseid ühiskonna põhivaldkondadega (majandus, poliitika, õigus), ent ka suhteid teiste sotsiaalsete rühmadega. Kodanikuna mõistetakse demokraatliku ühiskonna liiget, kes suhtleb ühiskonna institutsioonidega vastavalt oma huvidele ja võimalustele. Ühiskonnaõpetuse tunnid aitavad õpilasel kujuneda ettevõtlikuks, ennast teostavaks, kaasinimesi arvestavaks, sotsiaalselt pädevaks ja toimetulevaks ühiskonnaliikmeks.

Esimeses kooliastmes on ühiskonnaõpetuse teemad lõimitud inimeseõpetuse ainekavva. Teises ja kolmandas kooliastmes õpitakse ühiskonnaõpetust eraldi aiena.

Teises kooliastmes tutvub õpilane oma lähiümbruse sotsiaalsete suhete süsteemiga, keskendudes sotsiaalselt erinevate isiksuste ja rühmade kooseksisteerimisele. Käsitelu keskmes on inimesed meie ümber, kool ning õpilase kodukoht.

Kolmandas kooliastmes lisanduvad Eesti riigi funktsioneerimisega seotud institutsioonid. Riigi valitsemisega tutvudes käsitletakse põhiseaduslikke institutsioone, nagu Riigikogu, valitsus, president, kohus, kohalik omavalitsus, riigikontroll, õiguskantsler. Tähelepanu pööratakse poliitika avaldumisele igapäevaelus ning kodaniku rollile poliitikatulemite teadliku tarbijana (nt sotsiaalkaitse süsteemi kasutamine, valla/linna elukorralduses kaasaraäkimine, e-teenuste tarbimine jne).

Hindamine

Hindamisel lähtutakse Koigi Kooli õppekava üldosa sätetest ja hindamiskorraldusest.

Aineteadmiste ja -oskuste kõrval antakse hinnanguid ka väärtuselistes ning hoiakulistes küsimustes. Hinnanguid andes ja numbriliselt hinnates võetakse aluseks ainekavaga määratud õpitulemused.

Praktiliste tööde puhul hinnatakse nii tulemust kui ka protsessi käiku. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata.

Õpitulemused

II kooliastme lõpetaja:

- 1) on viisakas, sõbralik, väarikas, vastutustundlik, töökas, täpne ja aus,
- 2) teab ja väärtustab demokraatia põhimõtteid,
- 3) mõistab, kuidas demokraatia põhimõtted saavad toimida koolis; märkab probleeme koolis, toetab oma käitumise ja osalemisega koolidemokraatiat,
- 4) loetleb Eesti riigi valitsemise põhilisi institutsioone ja kirjeldab nende ülesandeid (kohalik omavalitsus, Riigikogu, Vabariigi Valitsus, Vabariigi President, kohus),
- 5) teab, mis on põhiseadus ja teised seadused, miks seadusi tuleb täita; teab, mis on lapse õigused ja vastutus,
- 6) selgitab näidetega, mis on kodanikuühendus, kodanikualgatus ja vabatahtlik töö; põhjendab vabatahtliku töö vajalikkust ning pakub abi abivajajatele; tunneb ära ebaõigluse ja oskab sellele vastu seista,
- 7) mõistab inimeste iseärasusi, teab, et inimesed erinevad rahvuse, soo, vaimse ja füüsilise suutlikkuse ning vaadete ja usutunnistuste poolest; on salliv erinevuste suhtes ja valmis koostööks, oskab vältida ja lahendada konflikte,

8) toob näiteid ühiskonna toimimiseks ja arenguks vajalikest elukutsetest ja ettevõtetest ning väärtustab töötamist kui peamist elatusallikat; tunneb oma õigusi ja vastutust omanikuna ja tarbijana,

9) oskab leida teavet oma eesmärkide ja huvide tarbeks ning seda kriitiliselt hinnata; esitab oma teadmisi ja seisukohti selgelt ja veenvalt ning suudab neid põhjendada; loob, kasutab ja jagab infot ning väärtustab enda ja teiste autorite tööd,

10) teab, et tal on õigus saada abi, ning oskab leida abi ettetulevates elusituatsioonides.

III kooliastme lõpetaja:

1) tunneb demokraatia toimimise põhimõtteid ning toob näiteid nende rakendamise kohta; toimib demokraatia põhimõtteid arvestades; on orienteeritud enesearendamisele,

2) määratleb ja tunnetab end oma kogukonna ja Eesti ühiskonna liikmena; on valmis toimima vastutustundliku kodanikuna Eesti Vabariigis, Euroopa Liidus ning maailmas,

3) tunneb ja järgib inimõigusi, märkab nende rikkumist ning tegutseb inimõiguste kaitsel; tunnustab erinevaid inimrühmi võrdselt väärtuslikuna ning käitub sallivalt,

4) tunneb Eesti riigi põhiseadust ja ülesehitust ning halduskorraldust; oskab suhelda riigi-ja omavalitsusasutustega; oskab leida ja kasutada vajalikku õigusakti; järgib seadusi; kasutab kodanikuühiskonna tegutsemisvõimalusi; selgitab näidete kaudu vabauhenduste toimimise põhimõtteid ja eesmärgi,

5) tunneb Euroopa Liidu ülesehitust, väärtusi ning nimetab liikmesriike; nimetab teisi rahvusvahelisi organisatsioone ja selgitab nende tegevuse eesmärgi,

6) selgitab tänapäeva turumajanduse põhimõtteid, üksikisiku, ettevõtja ja riigi rolli majanduses; mõistab riigi ja turu vahekorda, teab, mis on avalik ja erasektor; tunneb maksustamise eesmärgi ning üksikisiku õigusi ja kohustusi seoses maksudega,

7) hindab oma võimalusi, õigusi ning vastutust ettevõtjana ja tööturu osalisena, kavandab oma karjääri, teeb otsuseid enda suutlikkust ja ressursse adekvaatselt analüüsides ning tegevuse tagajärgi prognoosides,

8) hindab ressursside piisavust ning tarbib säästlikult; tunneb oma õigusi ja vastutust tarbijana,

9) analüüsib kriitiliselt infokeskkonda, arvestades autoriõiguste kaitset; oskab leida vajalikku teavet ja vahendeid; kasutab lihtsamaid uurimismeetodeid,

10) teab, mis on üleilmastumine ja toob näiteid üleilmastumise mõjudest majandusele, kultuurile, keskkonnale jne.

5. VÕÕRKEELED

5.1. Ainevaldkonna kirjeldus

Võõrkeeled arendavad kultuuriteadlikku suhtlusvõimet, andes teadmisi eri maade ja erinevaid keeli kõnelevate rahvaste kohta.

Ainevaldkonda kuuluvate võõrkeelte õppe kirjeldus on üles ehitatud, lähtudes keeleoskustasemete kirjeldustest Euroopa keeleõppe raamdokumendis. Õpitulemused erinevates osaoskustes esitatakse keeleoskustasemete tabelis.

Nüüdisaegne keeleõpe on allutatud kommunikatiivsetele vajadustele, lähtutakse õppijast ja tema suhtluseesmärkidest. Keeleõppes on oluline eelkõige keele kasutamise oskus. Keeleline korrektsus kujuneb õppijal pikaajalise töö tulemusena.

Suhtluspädevust kujundatakse keele nelja osaoskuse arendamise kaudu: kuulamine, lugemine, rääkimine ja kirjutamine, mistõttu ka õpitulemused on esitatud osaoskuste kaupa. Neid osaoskusi õpetatakse integreeritult.

Keeleõpe on võimalus rikastada mõtlemist, arendada oskust end täpselt väljendada, luua tekste ning nendest aru saada. Nendes valdkondades toetub võõrkeeleõpetus emakeeleõpetusele ja vastupidi.

Suhtluspädevuse kõrval arendatakse õppijas oskust võrrelda oma ja võõra kultuuri sarnasusi ning erinevusi, mõista ja väärtustada teiste kultuuride ja keelte eripära, olla salliv ning vältida eelarvamuslikku suhtumist võõrapärasesse. Teiste kultuuride tundmine aitab teadlikumalt tajuda oma keele ja kultuuri spetsiifikat.

Kuna võõrkeel on eelkõige vahend teabe hankimiseks ja selle edastamiseks suhtluses, siis on keeleõppe keskmes teemavaldkonnad, mille kaudu ja mille piires kujundatakse suhtluspädevust. Need on kõigile võõrkeeltele ühtsed; erinevused teemavaldkondade käsitlemisel tulenevad õppe kestusest ja tundide arvust.

Võõrkeelte, eriti aga eesti keele kui teise keele integratsioon teiste õppeainetega ning õppimist toetava õpikeskkonna loomine aitavad suhtluspädevuse omandamise kõrval arendada ka maailmapilti, enesehinnangut ning väärtuskäitumist.

5.2. Pädevuste kujundamine

Pädevustes eristatakse järgmisi omavahel seotud komponente: teadmised, oskused, väärtushinnangud ja käitumine. Nimetatud nelja komponendi õpetamisel on kandev roll õpetajal, kelle väärtushinnangud ja enesekehtestamisoskus loovad sobiliku õpikeskkonna ning mõjutavad õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist. Võõrkeelte valdkonda kuuluvate õppeainete õppe-eesmärkides ja õpitulemustes sisalduvad keelepädevus, kultuuridevaheline pädevus (väärtushinnangud, käitumine) ja õpioskused.

Võõrkeeli õpetades kujundatakse kõiki üldpädevusi seatud eesmärkide, käsitletavate teemade ning erinevate õpimeetodite ja -tegevuste kaudu.

Õpitakse keeli kõnelevate maade kultuuri. Õpitakse mõistma ja aktsepteerima erinevaid väärtussüsteeme, mis lähtuvad kultuurilisest eripärast.

Erinevates igapäevastes suhtlussituatsioonides toimetulekuks tutvutakse võõrkeelt kõnelevate maade kultuuritausta ja sellest tulenevaid käitumisreegleid ning ühiskonnas kehtivaid tavasid. Iseendaga ja inimsuhetega seonduvat käsitletakse võõrkeeletunnis arutluste, rollimängude ning muude õpitegevuste kaudu, mis aitavad õpilastel jõuda iseenda sügavama mõistmiseni. Oma tugevate ja nõrkade külgede hindamine on tihedalt seotud õpipädevuse arenguga. Õpipädevust kujundatakse pidevalt erinevaid õpistrateegiaid rakendades (nt teabe otsimine võõrkeelsetest allikatest, sõnaraamatu kasutamine). Olulisel kohal on eneserefleksioon ning õpitud teadmiste ja oskuste analüüsimine (nt Euroopa keelemapi põhimõtetest lähtuvalt). Hea

eneseväljendus-, teksti mõistmise ja tekstiloome oskus on eduka suhtlemise eelduseks võõrkeeltes. Võõrkeeleoskus annab enesekindluse ja julguse muukeelsetega suheldes. Toimetulek võõrkeelses keskkonnas avardab õppija võimalusi viia ellu oma ideid ja eesmärged ning loob eeldused koostööks teiste sama võõrkeelt valdavate ea-ja mõttekaaslastega.

5.3. Ainevaldkonna õppeained

Ainevaldkonda kuuluvad A-võõrkeel ja B-võõrkeel. Koigi Koolis A-võõrkeelena õpitakse inglise keelt. B-võõrkeelena õpitakse vene keelt.

Võõrkeele nädalatundide jaotus kooliastmeti

	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
Inglise keel	3	10	9
Vene keel	-	3	9

Võõrkeelte nädalatundide jaotus klassiti

	1.kl	2.kl	3.kl	4.kl	5.kl	6.kl	7.kl	8.kl	9.kl
Inglise keel	-	-	3	4	3	3	3	3	3
Vene keel	-	-	-	-	-	3	3	3	3

Hindamine

Hindamisel lähtutakse Koigi Kooli õppekava üldosa sätetest ja hindamiskorraldusest.

I kooliastmes hinnatakse põhiliselt õpilase kuulatud tekstist arusaamist ja suulist väljendusoskust. Hinnates kasutatakse sõnalisi hinnanguid, mis toovad esile õpilase tugevused ja edusammud. Puudustele juhib õpetaja tähelepanu taktitundeliselt. Õpilane õpib õpetaja juhendamisel ise oma tööle hinnangut andma.

Õppetöö vältel toob ta koostöös õpetajaga esile:

- oskused ja teadmised, mis ta on enda arvates hästi omandanud,
- oskused või teadmised, mille omandamiseks peab ta veel tööd tegema.

II ja III kooliastmes hinnatakse kõiki osaoskusi kas eraldi või lõimitult. Igal õppeveerandil saab õpilane tagasisidet kas suulise või kirjaliku sõnalise hinnangu või hinde vormis kõigi osaoskuste kohta.

5.4. Õppeainete kirjeldus

Inglise keel

Õppe-kasvatuseesmärgid

- iseseisva keelekasutaja taseme saavutamine, mis võimaldab selles keeles igapäevastes situatsioonides suhelda ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid originaaltekste,
- huvi äratamine võõrkeelte õppimiseks ja nende kaudu silmaringi laiendamine,
- erinevate kultuuride eripära märkamine ja väärtustamine,
- võõrkeelt õppimise oskuse omandamine ning oma keeleoskuse pidev täiendamine,
- keelt kõnelevate maadest ja nende kultuurist huvitumine,
- eakohaseid võõrkeelseid teatmeallikaid (nt teatmeteosed, sõnaraamatud, internet) kasutamine, et leida vajalikku infot ka teistes valdkondades ja õppeainetes.

Õppeaine kirjeldus

A-võõrkeele õppe olulisemaid ülesandeid on äratada õpilastes huvi teiste keelte ja kultuuride vastu ning tekitada võõrkeele õppeks motivatsiooni.

Võõrkeele kui suhtlusvahendi omandamine on pikaajalist pingutust nõudev tegevus, mis eeldab õppija aktiivset osalust. A-võõrkeele õppimisel saadud õpioskused on aluseks järgmiste võõrkeelte omandamisel. Õpetuses lähtutakse kommunikatiivse õpetuse põhimõtetest. Rõhk on interaktiivsel õppimisel ja õpitava keele kasutamisel. Kommunikatiivne keeleoskus hõlmab kolme komponenti: keelelist, sotsiolingvistilist ja pragmaatilist. Keeleteadmised on vahend parema keeleoskuse omandamiseks. Keele struktuuri õpitakse kontekstis, järk-järgult jõutakse grammatikareeglite teadliku omandamise juurde. Sotsiolingvistilise pädevuse kaudu areneb õppija keelekasutuse olukohasus (viisakusreeglid, keeleregister jm). Pragmaatilise pädevuse kaudu areneb õppija võime mõista ja luua tekste. Põhikoolis on teemade käsitlemisel lähtepunktiks „Mina ja minu lähiümbrus”. Kõigis kooliastmes ja klassides käsitletakse teemasid kõigest teemavaldkondadest, kuid rõhuasetused ja maht on erinevad. Teemade käsitlemisel lähtutakse vastava kooliastme õpilaste kogemustest, huvidest ja vajadustest. Keeletunnis suheldakse peamiselt õpitavas võõrkeeles. Emakeelt kasutatakse vajaduse korral selgituste andmiseks. Õpitava võõrkeelega tihedama kontakti loomiseks, suhtluspädevuse ja kultuuriteadlikkuse arendamiseks ergutatakse õpilasi kasutama õpitavat keelt ka väljaspool keeletundi. Õpilaste motiveerimiseks aidatakse neil leida kirjasõpru, korraldada õppereise ja õpilasvahetust ning kutsuda keeletundi õpitavat keelt emakeelena kõnelejaid. Vigu käsitletakse normaalse keeleõppe osana, nende analüüsimine soodustab õpitava mõistmist ning võimaldab õpilasel oma keelekasutust korrigeerida.

Õpitulemused

I kooliastme lõpetaja:

- 1) saab aru lihtsatest igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest,
- 2) kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kooli) kirjeldamiseks,
- 3) reageerib adekvaatselt väga lihtsatele küsimustele ja korraldustele,
- 4) on omandanud esmased teadmised õpitava keele maast ja kultuurist,
- 5) suhtub positiivselt võõrkeele õppimisesse,
- 6) kasutab esmaseid õpioskusi (kordamist, seostamist) võõrkeele õppimiseks,
- 7) oskab õpetaja juhendamisel töötada nii paaris kui ka rühmas.

Keeleoskuse hea tase 3. klassi lõpus:

	Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
Inglise keel	A1.2	A1.1	A1.2	A1.1

II kooliastme lõpetaja:

- 1) saab õpitud temaatika piires aru lausetest ja sageli kasutatavatest väljenditest,
- 2) mõistab olulist õpitud temaatika piires,
- 3) kirjutab lühikesi tekste õpitud temaatika piires,
- 4) tuleb toime teda puudutavates igapäevastes suhtlusolukordades õpitavat keelt emakeelena kõnelejaga,

- 5) teadvustab eakohaselt õpitava maa ja oma maa kultuuri sarnasusi ja erinevusi ning oskab neid arvestada,
- 6) rakendab õpetaja juhendamisel varem omandatud õpioskusi ja –strateegiaid,
- 7) töötab õpetaja juhendamisel iseseisvalt, paaris ja rühmas,
- 8) seab endale õpieesmärke ning hindab koostöös kaaslaste ja õpetajaga oma saavutusi.

Keeleoskuse hea tase 6.klassi lõpuks:

	Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
Inglise keel	A2.2	A2.2	A2.2	A2.2

III kooliastme lõpetaja:

- 1) mõistab endale tuttavalt teemal kõike olulist,
- 2) oskab kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja eesmärke ning lühidalt põhjendada ja selgitada oma seisukohti ning plaane,
- 3) oskab koostada lihtsat teksti tuttavalt teemal,
- 4) saab õpitavat keelt emakeelena kõnelevate inimestega igapäevases suhtlemises enamasti hakkama, tuginedes õpitava keele maa kultuuritavadele,
- 5) tunneb huvi õpitavat keelt kõnelevate maade kultuurielu vastu, loeb võõrkeelsest eakohast kirjandust, vaatab filme ja telesaateid ning kuulab raadiosaateid,
- 6) kasutab võõrkeelseid teatmeallikaid (nt tõlkesõnaraamatut, internetti) vajaliku info otsimiseks ka teistes valdkondades ja õppeainetes,
- 7) töötab iseseisvalt, paaris ja rühmas,
- 8) hindab õpetaja abiga oma tugevaid ja nõrku külgi seatud eesmärkide järgi ning kohandab oma õpistrateegiaid.

Keeleoskuse hea tase 9.klassi lõpuks:

	Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
Inglise keel	B1.2	B1.2	B1.2	B1.2

Vene keel

Õppe-kasvatuseesmärgid

- igapäevastes suhtlusolukordades toimetulekuks vajaliku keeleoskuse taseme saavutamine,
- huvitumine võõrkeelte õppimisest ning nende kaudu silmaringi laiendamisest,
- erinevate kultuuride eripära märkamine ja väärtustamine,
- erinevate võõrkeelte õppimise strateegiatundmine ja iseseisev kasutamine,
- huvitumine õpitavat keelt kõnelevatest maadest ja nende kultuurist,
- eakohaste võõrkeelsete teatmeallikate kasutamine (nt teatmeteosed, sõnaraamatud, internet) vajaliku info leidmiseks ka teistes valdkondades ja õppeainetes.

Õppeaine kirjeldus

Vene keele kui teise omandatava võõrkeele õpe võimaldab õpilasel laiendada oma suhtlemisvõimalusi ja kultuurilist silmaringi, tagab juurdepääsu teadmiskallikatele ning loob eeldused vahetuks suhtlemiseks, toetab edasisi õpinguid ja tegevust ühiskonnas.

A-võõrkeelt õppides saadud õpikogemus ja omandatud õpioskused toetavad vene keele õppimist. Samuti arvestatakse teadmisi, mida õpilane saab õpitava keele maa ja kultuuri kohta teiste õppeainete kaudu.

Suhtluspädevuse ja kultuuriteadlikkuse arendamiseks ergutatakse õpilasi kasutama õpitavat keelt ka väljaspool keeletundi. Motivatsiooni suurendamiseks on aidatakse leida kirjasõpru ning korraldatakse õppereise ja kohtumisi õpitavat keelt emakeelena kõnelejatega.

Õpitulemused

II kooliastme lõpetaja:

- 1) saab aru igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest,
- 2) kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kool) kirjeldamiseks,
- 3) reageerib adekvaatselt lihtsatele küsimustele ja korraldustele,
- 4) on omandanud esmased teadmised õpitava keele kultuuriruumist,
- 5) rakendab õpetaja juhendamisel varem omandatud õpioskusi ja –strateegiaid,
- 6) seab endale õpieesmärke ning hindab koostöös kaaslaste ja õpetajaga oma saavutusi,
- 7) töötab õpetaja juhendamisel iseseisvalt, paaris ja rühmas.

Keeleoskuse hea tase 6. klassi lõpus:

	Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
vene keel	A1.1-A1.2	A1.1-A1.2	A1.1-A1.2	A1.1-A1.2

III kooliastme lõpetaja:

- 1) tuleb toime teda puudutavates igapäevastes suhtlusolukordades õpitavat keelt emakeelena rääkiva kõnelejaga,
- 2) saab õpitud temaatika piires aru lausetest ja sageli kasutatavatest väljenditest,
- 3) mõistab õpitud temaatika piires olulist,
- 4) kirjutab lühikesi tekste õpitud temaatika piires,
- 5) hangib infot erinevatest võõrkeelsetest infoallikatest,
- 6) on omandanud esmased teadmised õpitava keele maa kultuuriloost,
- 7) teadvustab eakohaselt õpitava maa ja oma maa kultuuri erinevusi ning oskab neid arvestada,
- 8) töötab iseseisvalt, paaris ja rühmas,
- 9) hindab õpetaja abiga oma tugevaid ja nõrku külgi seatud eesmärkide järgi ning vajaduse korral kohandab oma õpistrateegiaid.

6. KUNSTIAINED

6.1. Ainevaldkonna kirjeldus

Kunstide valdkonna aineid ühendab tähelepanu pööramine loovuse ja eneseväljendusoskuse arenemisele ning tervikliku maailmapildi kujunemisele. Kunstidega tegelemise kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas.

Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Peetakse silmas mõtlemise paindlikkust ning avatust kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele, mis toetavad toimetulekut kiiresti muutuv ja mitmekultuurilises maailmas.

Praktiline kunstidega tegelemine arendab tundemaailma, intuiitiivset ja loovat mõtlemist. Kunstidel on oluline osa igapäeva elu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena.

Kunstitegevused tasakaalustavad teiste ainete valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuiitiivse poole. Selle tulemus on terviklik mõtlemine, mis võimaldab loovalt läheneda probleemidele, väärtustab erinevaid lahendusi ja lahendite mitmetahulisust. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele.

Kunstiainete sisus, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

- teadmised kunstidest (analüüs),
- erinevate kunstide seostamine (süntees),
- ainealane (verbaalne) keel,
- loominguline eneseväljendus (loomine, esitamine),
- kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika),
- oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus),
- kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

6.2. Pädevuste kujundamine

Kunstid rõhutavad kultuuriteadmisi. Kõigis tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitlevate teemade, analüüsivate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunste eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist erinevatesse infokanalitesse. Kunstiainete uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, arutlused ja esitlused, ühismusitseerimine ja ühistes kunstiprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ja üksteise toetamise väärtustamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjutatakse oma seisukohtade kaitsmist ning teiste arvamustest lugupidamist. Kunstiained teadvustavad inimese kui kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

Loovülesannetes saadav pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad õppida tundma oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset enesehinnangut. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainestik ning sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti. Kunstides

kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide rakendamise kaudu, mis võimaldab õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili.

Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis-ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uudsetes situatsioonides.

Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Räägitakse kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest, jms, ulatudes lihtsast argikeelsest kirjeldusest ainespetsiifilise keelekasutuseni. Oma tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskuse kujunemist ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides” sõnumeid ühest keelest teise.

Muusikas ja kunstis kasutatakse sümboleid.

Väärtustatakse uuenduslikke ja loovaid lahendusi. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada ideede väljendamise ja esitlemise erinevaid võimalusi, leidlikult valides sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima, võtma vastutust tööde lõpuni viimise ja tulemuse eest. Tutvutakse valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

Väärtustatakse isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi, õpitakse väljendama oma emotsioone, otsitakse lahendusi, otsitakse kultuurinähtuste seoseid teaduse, tehnoloogia ja majandusega nii minevikus kui ka tänapäeval.

6.3. Ainevaldkonna õppeained

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunst ja muusika. Kunsti ja muusikat õpitakse 1.–9. klassini.

Kunstiainete nädalatundide jaotumine kooliastmeti.

	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
Kunst	3	4	3
Muusika	6	4	3

Kunstiainete jaotumine klassiti

	1.kl	2.kl	3.kl	4.kl	5.kl	6.kl	7.kl	8.kl	9.kl
Kunst	1	1	1	1	2	1	2	1	-
Muusika	2	2	2	2	1	1	1	1	1

6.4. Õppeainete kirjeldused

Kunst

Õppe-kasvatuseesmärgid

- Oma loomingulise potentsiaali tunnetamine ja arendamine, visuaalsete kunstide, väljendusvahendite tundmaõppimine ning erinevate kunstiteoste loomine, rakendades loovalt õpitud teadmisi ja tehnikaid.
- Erinevate mõtlemis-ja tegutsemisviiside kasutamine nii loometegevuses kui ka igapäevases elus.

- Kunstiteoste ja visuaalse keskkonna analüüsimine, kasutades põhikoolis omandatud ainealast terminoloogiat, oma arvamuse põhjendamine.
- Esemelise keskkonna ja visuaalse meedia esteetiliste, eetiliste, funktsionaalsete ja ökoloogiliste aspektide märkamine.
- Mineviku kunstipärandi ja nüüdisaegse kunsti tundmaõppimine ja väärtustamine.
- Kunsti ning kultuuri, ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengu seostamine ning kunsti kui kultuuridevahelise suhtluskeele mõistmine, kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine.
- Põhikooli lõpuks kunsti rolli teadvustamine nii oma elus kui ka ühiskonnas ja visuaalses keskkonnas orienteerumine.

Õppeaine kirjeldus

Aine õppimise osad on:

- uurimine ja oma ideede arendamine,
- väljendusvahendite loov rakendamine,
- mõtestamine ja refleksioon.

Ülalnimetatud õppimise osad on omavahel orgaaniliselt ja tihedalt põimunud –õpilase loova ning iseseisva mõtlemisoskuse arenemine ja uute teadmiste omandamine kinnistuvad praktilise loovtegevuse kaudu. Oskuste kujunemine on järjepidev protsess ja oma kogemustega seostatakse teadmisi nüüdisaegsest maailmast. Avastatakse ja luuakse seoseid teistes õppeainetes käsitletavate ajastute ja teemadega. Kunsti käsitletakse nii omaette väärtussüsteemi kui ka võtmena ümbritseva elu mõtestamiseks, mõistmiseks ja tunnetamiseks. Kunsti mõistmise parandamiseks korraldatakse õppekäikusi muuseumidesse ja galeriidesse. Kunstiajaloo näidete valikul lähtutakse üldisematest teemadest ega taotleta kronoloogilise ülevaate andmist. Peamine on luua sild mineviku ja nüüdisaja nähtuste vahel. Kõigi teemade käsitlemisel tuuakse võimalikult palju näiteid kunstist ja visuaalsest kultuurist Eestis.

I astmes on oluline mänguline, eksperimenteeriv ja uuriv käsitlus, mis toetab laste spontaanset eneseväljendust ning julgustab märkama ja vaatlema erinevaid nähtusi. Loovtööde ainekust ammutatakse nii oma elust, lähiümbrusest kui ka kunstiloost. Teadmised ja tehnilised oskused omandatakse loova tegevuse käigus. Kunstiteostest rääkimine toetab oma seisukoha, tolerantsuse ning väärtushinnangute kujunemist.

II astmes tutvutakse teadlikumalt kunsti aluste ja kunstilooga ning luuakse sildu kunstiajaloo ja tänapäeva vahel. Pööratakse rohkem tähelepanu ümbritseva maailma edasiandmisele loomingulistes kunstitöodes. Õpilasi juhatakse ise valikuid tegema (tehnikat, teemade valikut jne) ning otsima pildimaterjali, et kasutada seda abivahendi või lähtekohana. Kunstiteoste ja visuaalse kultuuri näidete analüüsimine toetab kriitilise mõtlemise ja ainealase keeleoskuse arenemist.

III astmes omandatakse teoreetilisemal tasemel teadmisi kunsti nii märgilistest (sümbol, allegooria, tsitaat jne) kui ka vormilistest (värv, valgus ja vari, perspektiiv, kompositsioon jne) väljendusvahenditest. Loomingulistes töodes katsetatakse uusi meediume ning väljundeid; seatakse järjest rohkem endale ise ülesandeid; mängitakse vormielementide ja väljendusvahenditega teose isikupära ning sõnumi huvides. Teadlikumalt võetakse eeskujuks kunstiteoseid ja -stiile, analüüsitakse teoseid ning otsitakse visuaalset ja verbaalset infot.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse Koigi Kooli õppekava üldosa sätetest ja hindamiskorraldusest.

Hindamise eesmärk on anda õpilasele motiveerivat tagasisidet. Hindamisel tunnustatakse lahenduste erinevusi ja väärtustatakse õpilaste isikupära.

Õpitulemused

I kooliastme lõpetaja:

- 1) tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi,
- 2) tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega; kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi,
- 3) leiab kujutatava kõige iseloomulikumat jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks, paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni,
- 4) kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid,
- 5) tunneb lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte, käib kunstimuuseumides ja näitustel ning arutleb kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid,
- 6) seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid,
- 7) kirjeldab visuaalse kultuuri näiteid, tuleb toime nii reaalses kui ka virtuaalses kultuuri- ja õppekeskkonnades ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

II kooliastme lõpetaja:

- 1) tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab,
- 2) kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi,
- 3) rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, video, digitaalgraafika, animatsioon jne),
- 4) analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet,
- 5) peab silmas eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust,
- 6) mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust,
- 7) leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest, uurib ja võrdleb eri ajastute kunstiteoseid,
- 8) märkab sõnumeid, analüüsides meediat ja reklaami; arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle ruumilises ja virtuaalses keskkonnas. Tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnades.

III kooliastme lõpetaja:

- 1) tunnetab ja arendab teadlikult oma kunstialaseid võimeid; loovülesannetes leiab erinevaid lahendusvariante ja isikupäraseid teostusvõimalusi, esitleb tulemusi ning põhjendab valikuid,
- 2) kasutab ideest lähtudes sihipäraselt mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid. Kasutab kunsti õppides ning loovas praktikas tehnoloogiavahendeid,
- 3) tunneb Eesti ja maailma kultuuripärandi olulisi kunstiteoseid. Võrdleb eri ajastute kunsti näiteid, kirjeldades ning mõtestades sõnumite, väljendusvahendite ja hinnangute muutumist kultuuriajaloo vältel,
- 4) analüüsib looduslikke ja tehiskeskkondade objekte ning nendevahelisi seoseid ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilisest vaatepunktist. Mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus,
- 5) kasutab visuaalse kommunikatsiooni vahendeid, arutleb pildikeele kultuuriliste märkide üle,

6) teadvustab kunsti rolli ühiskonnas. Seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut,

7) mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis.

Muusika

Õppe-kasvatuseesmärgid

- muusikast rõõmu tundmine ning musitseerimise kaudu oma võimete tunnetamine, teadvustamine ja arendamine,
- muusikast kui kunstiliigist huvitumine ning enda esteetilise maitse kujundamine,
- loov mõtlemine ja tegutsemine ning eneseväljendamine loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu,
- muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuste kasutamine,
- muusika ning muusikategevuse väärtustamine inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana,
- rahvuskultuuri traditsioonide teadmine ja hoidmine, selle edasikandmises osalemine ning erinevate rahvuskultuuride mõistmine ja austamine,
- muusikateoste autorsuse teadvustamine ja väärtustamine ning kriitiline suhtumine infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda.

Õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetuses avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamisega kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid.

Muusika õppeaine koostisosad on:

- laulmine,
- pillimäng,
- muusikaline liikumine,
- omalooming,
- muusika kuulamine ja muusikalugu,
- muusikaline kirjaoskus,
- õppekäigud.

Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele. Muusika on aine, mille õpetuse osad on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses, seetõttu on neid keeruline eraldada. Õppeaine koostisosad kattuvad muusikaliste tegevustega. Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu laulmist, pillimängu, liikumist ja omaloomingut. Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Muusikaloos tutvustatakse erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete. Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse õppekavas sisalduva noodikirja lugemise oskust musitseerides. Õpilaste silmaringi ja muusikalise maitse kujundamiseks korraldatakse õppekäikusi (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse. Õpilaste üldkultuurilised teadmised põhinevad teadlikkusel kohalikust, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende rollist

maailmas. See hõlmab teadmisi peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist). Õpilastel püütakse kujundada muusika kuulamise harjumust ning ürituste korraldamise kogemust. Muusika kaudu kujundatakse harmoonilist isiksust, puudutades nii keha, tundeid kui ka intellekti. Muusikaõpetusel on tasakaalustav ja toetav roll õpilase emotsionaalses arengus ning teiste õppeainete omandamises.

Musitseerides arendatakse õpilase isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ja koos musitseerimiseks ning loominguliseks eneseväljenduseks. Rühmas ja üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, paindlikkust ja emotsionaalset kompetentsust ning juhitakse õpilase enesehinnangut ja õpimotivatsiooni.

Ühislaulmise ja koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ning kujundatakse isamaa-armastust.

Muusika ainekava koostades on lähtutud järgmistest põhimõtetest:

- teadvustada ja tähtsustada ühislaulmise kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist rolli,
- rõhutada musitseerimise osatähtsust,
- julgustada ja toetada loomingulist eneseväljendust,
- teadvustada ja süvendada õpilase isiklikku suhet muusikaga,
- rõhutada muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilis-esteetiliste väärtushinnangute kujundamisel, tunde- ja mõttemaailma arendamisel ning rikastamisel,
- lähtuda õppes õppija vajadustest ning tähtsustada integreeritud tegevusi.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse Koigi Kooli õppekava üldosa sätetest ja hindamiskorraldusest.

Muusikaõpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, on lähtekohaks järgneva õppe kujundamisele, stimuleerib ning motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele.

Hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist muusikalistes tegevustes, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi. Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente: laulmist, pillimängu, muusikalist liikumist, omaloomingut, muusika kuulamist ja muusikalugu, muusikalist kirjaoskust ning ka õpilase aktiivsust, tunnist osavõttu, hinnangut enese ja kaasõpilaste osalemisele ning saavutustele õppes. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana kokkuvõtval hindamisel.

I kooliastmes hinnatakse peamiselt muusikalisi tegevusi: laulmist, pillimängu ja loovtegevusi. II ja III kooliastmes on suurem kaal muusikaliste teadmiste ning oskuste kasutamisel muusikalistes tegevustes.

Õpitulemused

I kooliastme lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises,
- 2) laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe-ja/või kahehäälses kooris; mõistab laulupeo tähendust,
- 3) laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast oma kooliastme ühislauke,
- 4) laulab melodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid),

- 5) lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust,
- 6) rakendab pillimängu kaasmängudes,
- 7) kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes,
- 8) kirjeldab suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega kuulatavat muusikat,
- 9) väärtustab enese ja teiste loomingut.

II kooliastme lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises; huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles,
- 2) laulab ühe-või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades,
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust,
- 4) oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast,
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule,
- 6) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid),
- 7) kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi,
- 8) julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades,
- 9) kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust,
- 10) eristab kuuldeliselt vokaal-ja instrumentaalmuusikat,
- 11) leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas.

III kooliastme lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme,
- 2) laulab ühe-või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapärast,
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes; mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaalpoliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust,
- 4) oskab kuulata iseennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerides; suhtub kohustetundlikult endale võetud ülesannetesse,
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule,
- 6) kasutab noodist laudes relatiivseid helikõrgusi (astmeid),
- 7) rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid,
- 8) väljendab oma arvamust kuuldud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult,
- 9) leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused,
- 10) väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes,
- 11) teab autoriõigusi ning sellega kaasnevat õigusi ja kohustusi; huvitub muusikaalasest tegevusest ja väärtustab seda ning osaleb kohalikus kultuurielus,
- 12) valdab ülevaadet muusikaga seotud elukutsest ja võimalustest muusikat õppida,
- 13) kasutab infotehnoloogia vahendeid muusikalistes tegevustes.

7. KEHALINE KASVATUS

7.1. Ainevaldkonna kirjeldus

Kehaline kasvatus toetab õpilast oma tervist väärtustava eluviisi kujunemisel. Kehalise kasvatuses omandatud teadmised, oskused ja kogemused on aluseks õpilase iseseisvale liikumisharrastusele. Koolis kogetud liikumisrõõm soodustab huvi spordi- ja tantsusündmuste vastu, innustab õpilast neid jälgima ning neis osalema. Kehalise kasvatuses õppekorraldus, mis tagab õpilase kehalise/liigutusliku, kõlbelise, sotsiaalse ja esteetilise arengu, toetab tema kujunemist terviklikuks isiksuseks.

7.2. Pätevuste kujundamine

Kehalises kasvatuses tähtsustatakse tervist ning jätkusuutliku eluviisi kujundamist. Jõutakse arusaamisele, et tervist tuleb kaitsta ja tugevdada, õpitakse tegema põhjendatud valikuid tervisekäitumises. Austus looduse ning inimeste loodud materiaalsete väärtuste vastu soodustab keskkonda säästvat liikumist/sportimist. Abivalmis ja sõbralik suhtumine oma kaaslastesse ning ausa mängu põhimõtete tähtsustamine sportlikes tegevustes toetavad kõlbelise isiksuse kujunemist.

Õpitakse analüüsima ja hindama oma liigutusoskusi ja kehaliste võimete taset ning kavandama meetmeid nende täiustamiseks. Koolis tekkinud huvi liikumise/sportimise vastu loob aluse õppida uusi ja sobivaid liikumisviise.

Koostöö liikudes/sportides õpetab inimeste erinevusi aktsepteerima, neid suhtlemisel arvestama, ent ka ennast kehtestama ning kujundab toimetulekuoskusi ja riskeerimisjulgust.

Õpitakse jälgima ja kontrollima oma käitumist ning vältima ohuolukordi.

Arendatakse oskust näha probleeme ja leida neile lahendusi, seada eesmärgid, genereerida ideid ning leida sobivaid vahendeid ja meetodeid nende teostamiseks.

Sporditehniliste oskuste analüüs, kehalise töövõime näitajate ja sporditulemuste dünaamika selgitamine eeldavad õpilasel matemaatikale omase keele, seoste, meetodite jms kasutamise oskust.

Arendatakse spordi ja tantsu oskussõnavara kasutamist, eneseväljendusoskust ning teabe-ja tarbetekstide lugemist/mõistmist.

Väärtustatakse kehalist aktiivsust ja tervislikku eluviisi elustiili osana. See hõlmab oskust anda hinnangut kehalise vormisoleku tasemele, samuti valmisolekut sobiva spordiala või liikumisviisi harrastamiseks.

7.3. Ainevaldkonna õppeained

Ainevaldkonda kuulub kehaline kasvatus, mida õpetatakse 1.–9. klassini.

Kehalise kasvatuses nädalatundide jaotumine kooliastmeti:

	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
Kehaline kasvatus	8	8	6

Kehalise kasvatuses nädalatundide jaotumine klassiti:

	1.kl	2.kl	3.kl	4.kl	5.kl	6.kl	7.kl	8.kl	9.kl
Kehaline kasvatus	2	3	3	3	3	2	2	2	2

7.4. Õppeaine kirjeldus

Õppe-kasvatuseesmärgid

- soov olla terve ja rühikas,
- kehalise aktiivsuse tähtsus oma tervisele ja töövõimele ning regulaarse liikumisharrastuse vajalikkuse mõistmine,
- liikumis- /sportimisrõõmu tundmine ning valmisolek uusi liikumisoskusi õppima ja liikumist iseseisvalt harrastama,
- ainekavasse kuuluvate spordialade/liikumisviiside tehnika omandamine,
- liikudes/sportides ohutus- ja hügieeninõuete täitmine,
- kehalise vormisoleku jälgimine; teab, kuidas parandada töövõimet regulaarse treeninguga,
- kaaslastega koostöö tegemine, kokkulepitud reeglite/võistlusmääruste järgimine ja ausa mängu olemust mõistmine,
- huvi tundmine Eestis ning maailmas toimuvate spordi-ja liikumisürituste vastu.

Õppeaine kirjeldus

Kehalises kasvatuses toetatakse õpilase kujunemist hea tervise ja töövõimega isiksuseks. Kehalise kasvatuses tundides omandatud teadmised, oskused ja kogemused soodustavad õpilase mitmekülgset arengut ning võimaldavad tal leida endale jõukohase, turvalise ja tervisliku liikumisharrastuse.

Põhialadena kuuluvad põhikooli kehalise kasvatuses ainekavva võimlemine, kergejõustik (I kooliastme õpitulemustes ja õppesisus esitatud põhiliikumisviisidena jooks, hüpped ja visked), liikumis- ja sportmängud (korv- ja jalgpall), tantsuline liikumine, talialad (suusatamine) ning orienteerumine. I või II kooliastmes läbivad õpilased ujumise algõpetuse kursuse. Teadmisi spordist ja liikumisest/sportimisest edastatakse kehalise kasvatuses tundides praktilises tegevuses ja/või õpilasi iseseisvale (tunnivälisele) õppele suunates.

Tantsuline liikumine võib olla integreeritud kehalise kasvatuses tundides teiste spordialade ja liikumisviisidega.

I kooliastme õppetegevused on:

- organiseeritud praktiline harjutamine tundides; organiseeritud liikumine ja mängimine tunnivälise tegevusena,
- oma tegevuse/soorituse kommenteerimine ning kaaslaste tegevuse kirjeldamine,
- kontrollharjutuste sooritamine; oma tulemuste kogumine ja võrdlemine.

II ja III kooliastme õppetegevused on:

- organiseeritud praktiline harjutamine tundides ja tunnivälise tegevusena; iseseisev liikumine ning mängimine tunnivälise (vaba aja) tegevusena,
- kontrollharjutuste sooritamine, oma kehaliste võimete kontrollimine ning tulemustele hinnangu andmine,
- oma ja/või kaaslaste tegevuse/soorituse kommenteerimine ning arutelu,
- spordi-, liikumis- ja tervisetemaalsete materjalide lugemine,
- spordivõistlustest ja/või tantsuüritustest osavõtt võistlejana/osalejana; spordi-ja/või tantsuürituste jälgimine TVst.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse Koigi Kooli õppekava üldosa sätetest ja hindamiskorraldusest.

Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi, aktiivsust ja kaasatõotamist tunnis, tegevuse/harjutuse omandamiseks tehtud pingutust ning püüdlikkust kirjalike ja/või praktiliste tööde ning tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekava eesmärkidele ning õpitulemustele. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata.

Tervisest tingitud erivajadustega õpilasi hinnates arvestatakse nende osavõttu kehalise kasvatus tundidest. Hinnatakse õpilase teadmisi spordist, liikumisest ja kehaliste harjutuste tegemisest. Praktilisi oskusi hinnates lähtutakse õpilase terviseseisundist –õpilane sooritab hindeharjutusena kontrollharjutuste lihtsustatud variante või oma raviarsti määratud harjutusi. Juhul kui õpilase terviseseisund ei võimalda kehalise kasvatus ainekava täita, koostatakse talle individuaalne õppekava, milles fikseeritakse kehalise kasvatus õppe-eesmärk, õppesisu, õpitulemused ning nende hindamise vormid.

I kooliastmes hinnatakse õpilase tegevust tundides (aktiivsus, kaasatõotamine, püüdlikkus, reeglite, hügieeni-ja ohutusnõuete järgimine jms). Õpitulemustena esitatud liigutusoskusi hinnates arvestatakse nii saavutatud taset kui ka õpilase poolt tegevuse/harjutuse omandamiseks tehtud tööd.

II kooliastmes hinnatakse teadmiste ja oskuste omandamist, teadmiste rakendamist ning õpilaste koostööoskust. Kehalistele võimetele hinnangut andes arvestatakse tulemuse kõrval õpilase arengut ning tema tehtud tööd tulemuse saavutamise nimel. Hinnatakse ka õpilase tunnivalist kehalist aktiivsust ning oma klassi ja/või kooli esindamist spordivõistlustel, tantsuüritustel jm.

III kooliastmes hinnatakse teadmiste ja oskuste omandamist ning nende seostamist kehalise aktiivsusega kehalise kasvatus tundides ja tunnivalises tegevuses. Õpilase teadmiste hinnangut andes arvestatakse eelkõige õpilase võimet rakendada omandatud teadmisi reaalses praktilises tegevuses. Kehalisele võimekusele hinnangut andes rakendatakse ka õpilase enesehindamist.

Õpitulemused

I kooliastme lõpetaja:

- 1) kirjeldab regulaarse liikumise/sportimise tähtsust tervisele; nimetab põhjusi, miks õpilane peab olema kehaliselt aktiivne,
- 2) omandab kooliastme ainekavva kuuluvate liikumisviiside/kehaliste harjutuste tehnika (alade õpitulemused õppesisu juures); sooritab põhiliikumisviise liigutusoskuste tasemel,
- 3) teab (kirjeldab), kuidas tuleb käituda kehalise kasvatus tunnis (võimlas, staadionil, maastikul jne), täidab õpetaja seatud ohutusnõudeid ja hügieenireegleid; loetleb ohuallikaid liikumis-/sportimispaikades ja kooliteel ning kirjeldab ohutu liikumise/sportimise/liiklemise võimalusi,
- 4) sooritab õpetaja juhendamisel kontrollharjutusi; annab hinnangu oma sooritusele ja kogetud kehalisele koormusele (kerge/raske),
- 5) teab, kuidas käituda kehalisi harjutusi sooritades: on viisakas, sõbralik ja abivalmis; täidab kokkulepitud (mängu) reegleid; kasutab heaperemehelikult kooli spordivahendeid ja –inventari,
- 6) loetleb spordialasid ja nimetab Eesti tuntud sportlasi; nimetab Eestis toimuvaid spordivõistlusi ning tantsuüritusi,
- 7) harjutab aktiivselt kehalise kasvatus tundides; oskab iseseisvalt ja koos kaaslastega ohutult mängida liikumismänge; tahab õppida uusi kehalisi harjutusi ja liikumisviise.

II kooliastme lõpetaja:

- 1) selgitab kehalise aktiivsuse ja hea rühi tähtsust inimese tervisele ning kirjeldab kehalise aktiivsuse rolli tervislikus eluviisis; kirjeldab oma kehalist aktiivsust/liikumisharrastust,
- 2) omandab kooliastme ainekavva kuuluvate kehaliste harjutuste (spordialade/liikumisviiside) tehnika (vt alade õpitulemused õppesisu juures), teab, kuidas õpitud alased iseseisvalt sooritada; sooritab põhiliikumisviise liigutusvilumuste tasemel,
- 3) selgitab kehalise kasvatus tundides kehtivate ohutus-ja hügieeninõuete ning iseseisva ohutu liikumisharrastuse/liiklemise vajalikkust; järgib ohutus-ja hügieenireegleid kehalise kasvatus tundides ning tunnivälistes spordiüritustes,
- 4) sooritab kontrollharjutusi ja kehalise võimekuse katseid, võrdleb saavutatud tulemusi oma varasemate tulemustega; valib õpetaja juhendamisel oma rühti ja kehalist võimekust parandavaid harjutusi ja sooritab neid,
- 5) mõistab hea käitumise, reeglite järgimise, keskkonda säästva suhtumise ja koostöö tegemise vajalikkust sportimisel/liikumisel; täidab reegleid ja võistlusmäärusi kehalisi harjutusi õppides ning liikudes; on valmis tegema koostööd (sooritama koos harjutusi, kuuluma ühte võistkonda jne) kõigi kaaslastega; kirjeldab ausa mängu põhimõtete realiseerimist spordis ja teistes tegevustes,
- 6) kirjeldab sobivaid oskussõnu kasutades nähtud spordivõistlust ja/või tantsuüritust ning oma muljeid sellest; nimetab Eesti ja maailma tuntud sportlasi ning võistkondi; valdab teadmisi maailmas toimuvatest suurvõistlustest ja antiikolümpiamängudest,
- 7) harjutab aktiivselt kehalise kasvatus tundides; tunneb huvi koolis toimuvate spordi-ja tantsuürituste vastu, võtab neist osa võistleja, osaleja või pealtvaatajana; oskab sportida/liikuda koos kaaslastega, jagada omavahel ülesandeid, kokku leppida mängureegleid jne; soovib õppida uusi kehalisi harjutusi ja liikumisviise ning omandada teadmisi iseseisvaks sportimiseks/liikumiseks; osaleb tervisespordiüritustel.

III kooliastme lõpetaja:

- 1) kirjeldab kehalise aktiivsuse mõju tervisele ja töövõimele ning selgitab regulaarse liikumisharrastuse vajalikkust; analüüsib oma igapäevast kehalist aktiivsust, sh liikumisharrastust, ning annab sellele hinnangu,
- 2) omandab põhikooli ainekavva kuuluvate spordialade/liikumisviiside tehnika (vt alade õpitulemused õppesisu juures); suudab õpitud spordialasid/liikumisviise iseseisvalt sooritada,
- 3) järgib ohutus-ja hügieeninõudeid kehalise kasvatus tundides, tunnivälistel spordiüritustel ning iseseisvalt liikudes, sportides ja liigeldes; oskab vältida ohuolukordi ning teab, mida teha liikudes/sportides juhtuda võivate õnnetusjuhtumite korral,
- 4) sooritab kontrollharjutusi ja kehaliste võimete testi harjutusi (sh lihtsamaid enesekontrolli teste) ning annab hinnangu oma tulemustele; teab, mis harjutused ja meetodid sobivad kehalise võimekuse parandamiseks, ning oskab neid iseseisvalt kasutada,
- 5) järgib sportides/liikudes reegleid ja võistlusmäärusi; liigub/spordib keskkonda hoides, oma kaaslaste austades ja nendega koostööd tehes; selgitab ausa mängu põhimõtete realiseerimist spordis ja elus,
- 6) kirjeldab oskussõnu kasutades nähtud võistlusi erinevatel spordialadel ja/või nähtud tantsuüritusi ning oma muljeid nendest; kirjeldab oma lemmikspordiala (või tantsustiili), loetleb sel alal toimuvaid võistlusi/üritusi ning ala tuntumaid esindajaid Eestis /Koigis/ ja maailmas,
- 7) valdab teadmisi antiik-ja nüüdisolümpiamängudest ning Eesti /Koigi/ sportlaste saavutustest olümpiamängudel,
- 8) harjutab aktiivselt kehalise kasvatus tundides; tunneb huvi koolis ja/või väljaspool toimuvate spordi-ja tantsuürituste vastu, võtab neist osa võistleja (osaleja), pealtvaataja või kohtuniku/korraldajate abilisenä; harrastab liikumist/sportimist iseseisvalt ja/või koos

kaaslastega; soovib õppida (sh iseseisvalt) uusi kehalisi harjutusi ja liikumisviise ning omandada iseseisvaks liikumisharrastuseks vajalikke teadmisi.

8. TEHNOLOOGIA

8.1. Ainevaldkonna kirjeldus

Valdkonna õppeained võimaldavad omandada traditsioonilisel ja nüüdisaegsel tehnoloogial baseeruvaid teadmisi, oskusi ning väärtusi. Teadvustatakse nüüdisühiskonna mõttemiise, ideaale ja väärtusi. Õpitakse kasutama erinevaid tehnoloogilisi võtteid ning analüüsima tehnoloogilisi lahendusi.

Õpitakse mõistma ülesande lahendamisel või toote loomisel tekkivaid valikuid, leidma ning kombineerima erinevaid keskkonnanahoidlikke teostusviise. Õpe toetab nähtuste ja toodete terviklikkuse tunnetamist ning ülesannete kompleksset lahendamist. Tundides uuritakse ning analüüsitakse nähtusi ja olukordi ning kasutatakse erinevaid teabeallikaid, ühendatakse loov mõttetöö ja käeline tegevus, mis on oluline inimese füsioloogilises ja vaimses arengus. Oskusi, teadmisi ja väärtushoiakuid omandatakse praktilistes tegevustes, teadvustades tööd kui inimesele eriomast tegevust.

Genereeritakse ideid, kavandatakse, modelleeritakse ja valmistatakse esemeid/tooteid ning õpitakse neid esitlema. Ülesannete ja ühiste aruteludega õpitakse märkama esemete disaini funktsionaalsust ning seoseid kunstiloomingu ja kultuuritaustaga. Toetatakse noorte omaalgatust, ettevõtlikkust ja loovust ning õpitakse hindama säästlikku ja tervislikku eluviisi. Õpilased omandavad teadmisi tervislikust toitumisest ning kodusest majapidamisest. Õpitakse positiivselt meelestatud keskkonnas, kus õpilase püüdlikkust ja arengut igati tunnustatakse. Õpetus arendab töö-ja koostööoskusi, kriitilist mõtlemist ning analüüsi-ja hindamisoskusi. Erinevate rakenduslikku laadi tegevuste analüüsimine aitab õpilastel teha otsuseid kutsevalikul ning leida endale meeldivaid ja pingeid maandavaid hobisid.

8.2. Päädevuste kujundamine

Tehnoloogia õppeained võimaldavad igapäevaeluga sarnanevaid olukordi, ühistööd ning erinevaid projekte. Loovust arendavad tegevused ja projektid õpetavad arvestama arvamuste ja ideede paljust. Ühised arutelud ning töö ja selle tulemuse analüüsimine aitavad õpilasel kujundada ja põhjendada oma arvamusi, tunda töördõmu ning vastutust alustatu lõpule viia. Õpitakse nägema ja analüüsima tehnoloogia seost erinevate teadmistega ning kogetakse teisteski õppeainetes õpitu vajalikkust praktikas. Töö iseseisev korraldamine alates teabe kogumisest, materjalide ja töötlemisviisi valikust ning lõpetades töö tegemise ja tulemuse analüüsiga arendab suutlikkust probleeme märgata ning lahendada, võimeid hinnata ja arendada ning oma õppimist juhtida. Analüüsitakse oma käitumist ning selle mõju kaaslastele ja tööle.

Tehnoloogia valdkonna ainetes on olulisel kohal avatus loomingulistele ideedele ja originaalsetele vaatenurkadele. Esemeid valmistades läbitakse toote arendamise tsükkel idee leidmisest kuni valmis esemeni. Aineprojektid võimaldavad õpilastel katsetada oma ideede elluviimist mitmesuguste ettevõtlusmudelite kaudu. Mudelitena võib olla üksikisiku (õpilase) toodete disaini, valmistamist ja müüki (paralleel FIEga), meeskonnatööd, mingi toote kavandamist ning selle valmistamise organiseerimist klassis.

Arendatakse suutlikkust tehnoloogiamaaailmas toime tulla ning mõista, kasutada ja hinnata tehnoloogiat; rakendada ja arendada tehnoloogiat loovalt ning innovaatiliselt; mõista tehnoloogia nüüdisaegseid arengusuundumusi ning tehnoloogia ja loodusteaduste seoseid; analüüsida tehnoloogia rakendamise kaasnavaid võimalusi ja ohte; järgida intellektuaalomandi kaitse nõudeid; lahendada probleeme, lõimides mõttetööd käelise tegevusega; valida ja ohutult kasutada erinevaid materjale ning töövahendeid; viia eesmärgipäraselt ellu ideid; tulla toime majapidamistöödega ja toituda tervislikult.

8.3. Ainevaldkonna õppeained

Tehnoloogia valdkonna õppeained on tööõpetus, tehnoloogiaõpetus ning käsitöö ja kodundus. Tööõpetust õpitakse 1.–3. klassini, tehnoloogiaõpetust 4.–9. klassini, käsitööd ja kodundust 4.–9. klassini. II kooliastmest jagunevad õpilased oma soovide ja huvide põhjal õpperühmadesse, valides õppeaineks kas käsitöö ja kodunduse või tehnoloogiaõpetuse. See võimaldab õpilasel süvendatult tegelda teda huvitava õppeainega. Õpperühmadeks jagunemine ei ole soopõhine. Õpilased vahetavad vähemalt 10% õppeks õpperühmad. Tehnoloogiaõpetus asendub kodundusega ning käsitöö ja kodundus tehnoloogiaõpetusega. Nii käsitöö ja kodunduse kui ka tehnoloogiaõpetuse ainekava sisaldavad igal aastal ühe õppeveerandi pikkust ning ühel ajal toimuvat projektitöö osa, mille puhul saavad õpilased kahe õpperühma vahel valida vastavalt huvidele, olenemata sellest, kas nad õpivad tehnoloogiaõpetust või käsitööd ja kodundust.

Tehnoloogiaainete nädalatundide jaotumine kooliastmeti

	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
Tööõpetus/Tehnoloogiaõpetus/ Käsitöö ja kodundus	6	6	6

Tehnoloogiaainete nädalatundide jaotumine klassiti

	1.kl	2.kl	3.kl	4.kl	5.kl	6.kl	7.kl	8.kl	9.kl
Tööõpetus/Tehnoloogiaõpetus/ Käsitöö ja kodundus	2	2	2	2	2	2	2	2	2

8.4. Õppeainete kirjeldused

Tööõpetus

Õppe-kasvatuseesmärgid

- töö tegemisest rõõmu tundmine,
- esemelise keskkonna vaatlemine, tundmine ja hindamine,
- mitmesuguste materjalide ja töövahendite ning lihtsamate töötlemisviiside tundmine ning kasutamine,
- loovate lahenduste väljamõtlemine ja nende lihtne teostamine,
- ohutu töötamine üksi ja koos teistega,
- hoiab puhtust kodus ja koolis ning täidab isikliku hügieeni nõudeid,
- tervisliku toitumise vajalikkuse teadmine,
- oma kodukoha ja Eesti kultuuritraditsioonidest hoolimine.

Õppeaine kirjeldus

I kooliastme tööõpetuses lähtutakse eesmärgist arendada laste vaimseid ja füüsilisi võimeid: mootorikat, tähelepanu, silmamõõtu, ruumitaju, kujutlusvõimet jne. Õpilased töötavad erinevate materjalidega, võrdlevad nende omadusi ja töötlemise viise. Omandatakse oskus käsitseda lihtsamaid tööriistu ning kasutada õigeid esmaseid töövõtteid.

Arendatakse oma töö kavandamise oskust, kasvatatakse iseseisvust otsustusi tehes ning kujundatakse leidurivaistu. Tööülesanded lubavad ja ootavad mitmesuguseid lahendusi ning õpilased saavad võimalusi rakendada oma fantaasiat. Pööratakse tähelepanu tööle ning tulemuse esteetilisusele. Arutletakse leitud põnevate ideede üle ja innustatakse loovast

tegevusest rõõmu tundma. Igal õppeaastal tehakse ühistöid või korraldatakse aineprojekte. Nende käigus õpitakse koos teistega töötama, üksteist abistama, teiste arvamusi arvestama ning oma arvamusi põhjendama. Kuna käsitööõpetuse tundide põhisisu on loominguiline praktiline tegevus, on sel ainel täita emotsionaalselt tasakaalustav ülesanne õppes.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse Koigi Kooli õppekava üldosa sätetest ja hindamiskorraldusest.

Õpetaja annab hinnanguid tehtud tööle, suunab õpilast ise oma tegevusele ning töö tulemusele hinnangut andma. Hinnates arvestatakse õpilase loovust ülesannet lahendades, töö kulgu ja saavutatud õpitulemusi. Arvestatakse õpilase arengut, püüdlikkust, töökultuuri ja abivalmidust teiste õpilaste vastu.

Õpitulemused

I kooliastme lõpetaja:

- 1) töötab õpetaja juhendamisel, kasutades sobivaid materjale ja lihtsamaid töötlemisviise,
- 2) hoiab korda ja puhtust ning järgib esmaseid ohutusnõudeid,
- 3) oskab kasutada tööjuhendit ning tegutseda selle järgi üksi või koos teistega,
- 4) leiab töö tegemiseks loovaid lahendusi,
- 5) hindab ja tunnustab enda ja teiste tööd ning tunneb rõõmu oma tööst.

Käsitöö ja kodundus

Õppe-kasvatuseesmärgid

- rahulolu tundmine praktilisest eneseteostusest; hindab tööd ja töö tegijat,
- tehnoloogia arengu mõistmine, töös sellest tulenevate muutuste ning keskkonnale mõju märkamine,
- kavandamine ja oma ideede teostamine ning endale võetud ülesannete loov lahendamine,
- erinevate materjalide võrdlemine ja kasutamine,
- ohutu töötamise põhimõtete teadmine ning järgimine,
- meeskonnas töötamine ja oma võimete tajumine ühistöös,
- toitu valides ja valmistades tervisliku toitumise põhimõtete järgimine,
- toimetulek koduse majapidamise ja pere eelarvega ning käitumine teadliku tarbijana,
- rahvuskultuuri väärtustamine ja hoidmine ning oma koha teadvustamine mitmekultuurilises maailmas.

Õppeaine kirjeldus

Käsitöö ja kodundus lõimib teoreetilised teadmised igapäevaelus vajalike praktiliste oskustega. Käsitöö seos tarbekunstiga loob loominguilise eneseteostuse eeldused. Arutletakse kunsti, käsitöö ja moe seoste ning käsitöö ja kergetööstuse tähtsuse üle ajaloos ja tänapäevamaailmas. Loomingulistel ja praktilistel tegevustel on lõõgastav funktsioon nii õppetöös kui ka tulevases elus. Kodunduse tundides õpitakse tervisliku toitumise põhitõdesid, tasakaalustatud menüü koostamist ja toiduvalmistamist ning arendatakse majandamisoskust; analüüsitakse inimeste tarbijakäitumist, väärtustatakse keskkonnasäästlikku, oma õigusi ning kohustusi teadvat tarbijat, otsitakse seoseid ja vastuolusid inimeste terviseteadlikkuse ning tegeliku käitumise vahel.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse Koigi Kooli õppekava üldosa sätetest ja hindamiskorraldusest. Arvestatakse õpetaja sõnalist hinnangut ja hinne ning ka õpilase enda hinnangut oma tööle. Õppeülesande lahendamisel hinnatakse:

- 1) kavandamist ja planeerimist (originaalsust, iseseisvust, oskust põhjendada tehtud otsuseid/valikuid),
- 2) valmistamist (materjalide ja töövahendite kasutamise oskust, omandatud teadmiste rakendamist praktikas, tööohutusnõuete ja hügieenireeglite järgimist, iseseisvust, koostööoskust),
- 3) töö tulemust (kavandatu õnnestumist, viimistlust ja kvaliteeti, töö õigeaegset valmimist, esitlemise oskust),
- 4) õpilase arengut, püüdlikkust ning kodukorra täitmist.

Õpitulemused

II kooliastme lõpetaja:

- 1) tunneb rõõmu üksinda ja koos teistega töö tegemisest,
- 2) tunneb ja kasutab mitmesuguseid materjale ning töövahendeid, järgib seejuures ohutusnõudeid ja hoiab korras töökoha,
- 3) leiab ideid ning oskab neid esitleda,
- 4) saab aru tööjuhenditest ja selgitavatest joonistest,
- 5) tunneb põhilisi toiduaineid ja nende omadusi ning valmistab lihtsamaid toite,
- 6) teab tervisliku toitumise põhialuseid,
- 7) tunneb oma kodukoha ja Eesti kultuuritraditsioone.

III kooliastme lõpetaja:

- 1) tunneb rõõmu üksinda ja koos teistega töö tegemisest,
- 2) arutleb töö ja tehnoloogia muutumise üle,
- 3) teostab oma loominguideid, kasutades selleks sobivaid tehnikaid ja materjale,
- 4) kasutab loovülesannete täitmiseks materjali kogudes nüüdisaegseid teabevahendeid ning ainekirjandust,
- 5) tunneb ja väärtustab rahvaste kultuuripärandit,
- 6) analüüsib enda loominguideid ja tehnoloogiaalaseid võimeid ning teeb valikuid edasisteks õpinguteks,
- 7) valib tervislikku toitu, koostab tasakaalustatud ja mitmekülgse menüü ning valmistab erinevaid toite,
- 8) tuleb toime koduse majapidamise ja pere eelarvega ning käitub teadliku tarbijana.

Tehnoloogiaõpetus

Õppe-kasvatuseesmärgid

- kultuuripärimuse ja toimetuleku väärtustamine mitmekultuurilises maailmas,
- globaalse vaate, analüüsimis- ja sünteesioskuse ning tervikliku maailmapildi omandamine,
- tehnoloogilise kirjaoskuse omandamine, sh tehnoloogiaalaste teadmiste ja oskuste arendamine ning praktilisest eneseteostusest rahulolu tundmine,
- inimese ja teda ümbritseva seostamine ning tehnoloogia mõjude analüüsimine keskkonnale,
- ülesannete loov lahendamine, ideede kujustamine ja leidlikkus toodete loomisel,
- eetiliste, esteetiliste ja jätkusuutlike ideede tõekspidamise arvestamine,
- otsingutes julge, ettevõtlik, sõbralik ja koostöövalmis ning töökas,

- teadmiste ja oskuste omandamine, käsitsedes erinevaid materjale, töövahendeid ja töötlemisviise,
- teoreetiliste teadmiste loov rakendamine praktiliste ülesannete lahendamisel,
- tööprotsessis ohutute ja ergonoomiliste töövõtete ning kõlbeliste käitumisnormide järgimine,
- toitu valides ja valmistades tervisliku toitumise põhimõtetest,
- tunnetab oma võimeid ja oskab teha otsuseid edasisel kutsevalikul.

Õppeaine kirjeldus

II ja III kooliastmes koosneb õpetuse sisu viiest läbivast õppeosast ühe kooliastme piires:

- tehnoloogia igapäevaelus,
- disain ja joonestamine,
- materjalid ja nende töötlemine,
- kodundus (korraldatakse õpperühmade vahetusena),
- projektitööd.

Õppeosad sisaldavad üldaluseid ja vajalikku alusteavet, mida on tarvis omandada vajalike ülesannete lahendamiseks või toodete valmistamiseks. Õppetundides lõimitakse õppesisu praktilise tegevusega (puidutöö, metallitöö, elektroonika jms). Õppeaine osade järjestuse õppeaastas planeerib ja korraldab aineõpetaja koostöös käsitöö ja kodunduse õpetajaga, täpsustades selle oma töökavas. Õppeaine mitmekülsuse huvides vahetatakse käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogiaõpetuse õpperühmi. Õpilased teevad huvitavaid ja fantaasiaküllaseid rakenduslikku laadi loomingulisi ülesandeid, sh ülesande või toote planeerimist, disaini ja valmistamist ning töö enesehindamist ja esitlemist. Tuuakse esile seosed ja rakenduslikud väljundid õppeainete ning eluvaldkondade vahel, nii tekib õpilasel terviklik mõistmine ülesandest või tootest. Õppeaines rõhutatakse leiutajameelse tegevuse olulisust ning kujundatakse noorte tööalaseid käitumis- ja väärtushoiakuid. Taotluseks on keskkonnasäästlikkuse ja kohalike traditsioonide väärtustamine ning eetiliste tõekspidamiste omandamine.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse Koigi Kooli õppekava üldosa sätetest ja hindamiskorraldusest.

Õpilast hinnates arvestatakse õpetaja sõnalist hinnangut, numbrilist hinnet ja ka õpilase enesehinnangut.

Õpiülesande täitmisel hinnatakse:

- 1) planeerimist ja disaini (originaalsust, iseseisvust, idee või kavandi rakendamise võimalust, materjali ja töövahendite valiku otstarbekust, toote valmistamise viisi, tööjoonise tehnilist korrektsust jms),
- 2) valikute (idee, töötlusviisi, materjali jms) tegemise ja põhjendamise ning seoste kirjeldamise oskust,
- 3) valmistamise kulgu (koostööoskust, iseseisvust tööd tehes, materjalide ja töövahendite ning kirjalike ja infotehnoloogiliste vahendite kasutamise oskust, teoreetilisi teadmisi ja nende rakendamise oskust, tööohutuse järgimist jms),
- 4) õpilase arengut (edasipüüdlikkust, vaimset ja füüsilist arengut),
- 5) töö tulemust (idee teostust, toote viimistlust, esteetilist väärtust, töö õigeaegset valmimist, toote kvaliteeti jm), sh üksikute ülesannete sooritamist ja toote esitlemise oskust.

Õpilast hinnates võetakse arvesse kultuurse käitumise reegleid ja õpilase hoiakuid (püüdlikkust, suhtumist õppetöösse, abivalmidust teiste õpilaste suhtes, õpperuumide kodukorra täitmist, töökust, järjekindlust, tähelepanelikkust jm). Õpilaste teadmisi, tehnilist nutikust ja loovust hinnatakse ka probleemülesannete, võistlusmängude, projektitööde jms põhjal.

8. ja 9. klassis arvestatakse hindamisel lisaks eelnimetatule järgmist:

- 6) teadmiste ja oskuste kokkuvõtvaks hindamiseks põhikooli lõpul võimalik teha lõputöö,
- 7) osalemist aineolümpiaadidel, -konkurssidel, -üritustel ja võistlustel.

Õpitulemused

II kooliastme lõpetaja:

- 1) mõistab ja selgitab tehnoloogia olemust ning väärtustab tehnoloogilise kirjaoskuse vajalikkust igapäevaelus,
- 2) iseloomustab kodus, olmes, harrastustes ja paikkonnas kasutatavaid lihtsaid tehnoloogilisi süsteeme ja protsesse ning ressursse,
- 3) planeerib tööd ja lahendab sellega seotud ülesandeid,
- 4) joonestab joonist ja disainib lihtsaid tooteid,
- 5) tunneb põhilisi materjale ja nende omadusi ning kasutab neid töös otstarbekalt,
- 6) teab põhilisi töövahendeid ja töötlemisviise ning oskab neid töös kasutada,
- 7) valmistab lihtsaid tooteid (nt mänguasi, paat, liikuv auto jne),
- 8) esitleb ideed, joonist või toodet,
- 9) teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid,
- 10) väärtustab ning järgib väljakujunenud tööalaseid väärtus- ja käitumishoiakuid,
- 11) tunneb põhilisi toiduaineid ja nende omadusi ning valmistab lihtsamaid toite.

III kooliastme lõpetaja:

- 1) valib toote valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid ja töötlemisviise ning kasutab selle kohta vajalikku teavet ainealasesst kirjandusest ja internetist,
- 2) käsitseb ohutult käsi- ja elektrilisi tööriistu ning materjale,
- 3) kasutab ressursse keskkonda säästvalt ning jätkusuutlikult,
- 4) genereerib ideid, rakendab neid loovalt tooteid luues ja täiustades ning mõistab iseenda osaluse tähtsust tehnoloogiat kasutades,
- 5) mõistab tehnoloogilise protsessi ajal asetleidvaid muutusi ning oskab neid selgitada ja põhjendada,
- 6) analüüsib toote valmistamise protsessi ning sünteesib uusi teadmisi,
- 7) hindab tulemuse kvaliteeti ja toote rakendamise tõhusust, esitleb toodet,
- 8) valmistab tooteid, teadvustab ja rakendab loodusteaduste võimalusi praktilistes tegevustes,
- 9) kirjeldab tehnoloogilise maailma saavutusi ja oma rolli tuleviku töömaailmas,
- 10) kujundab oma positiivsed väärtushinnangud ja kõlbelised tööharjumused, väldib ning hindab võimalikke ohte töös,
- 11) teeb tervislikke toiduvalikuid, väärtustab tervislikke eluviise ning toimib vastutustundliku tarbijana.